

POLICEJNÍ AKADEMIE V PRAZE
FAKULTA BEZPEČNOSTNĚ PRÁVNÍ
KATEDRA PROFESNÍ PŘÍPRAVY

**POUŽITÍ PÁKOVÝCH TECHNIK VE SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVĚ
A PŘÍMÉM VÝKONU**
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**USE OF LEVERAGE TECHNIQUES IN SERVICE TRAINING AND DIRECT
PERFORMANCE**
BACHELOR THESIS

Vedoucí práce: Mgr. Michal Ninger

Autor práce: Petr Vlček

Rok 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 6.3.2024

Petr Vlček

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval Mgr. Michalu Ningerovi za profesionální odborné vedení, za cenné rady a všechny poskytnuté informace při vedení této práce.

Dále bych tímto poděkoval svým kolegům, přátelům a rodině, od kterých jsem vždy mě dostatek podpory a pochopení.

ANOTACE

Tato práce se zabývá užíváním pákových technik, které jsou součástí donucovacích prostředků, užívaných příslušníky Policie České republiky vůči osobám, proti kterým je veden zákrok. Teoretická část práce se zabývá výcvikem pákových technik na základní odborné přípravě nově nastupujících policistů, na výcvik a opakování těchto technik v přímém výkonu všech výcvikových skupin v rámci policie. Dále jsou popsány aspekty použití a jejich účinnost proti lidem pod vlivem různých látek. Následující kapitola se věnuje poziční asfyxii a vztahu k pákovým technikám. Praktická část je zaměřena na vybrané pákové techniky, příklady použití z mé získané praxe, složitosti výcviku pákové techniky, složitosti nasazení páky.

Klíčová slova

pákové techniky, páky, služební příprava, Policie České republiky, donucovací prostředky, profesní sebeobrana, hmaty a chvaty, výcvik, policisté

ANNOTATION

This thesis deals with the use of leverage techniques, which are part of the coercive means used by members of the Police of the Czech Republic against persons against whom a crackdown is conducted. The theoretical part of the thesis deals with the training of leverage techniques in the basic training of newly recruited police officers, to the training and repetition of these techniques in the direct performance of all training groups within the police. Aspects of their use and their effectiveness against people under the influence of various substances are also described. The practical part focuses on selected leverage techniques, examples of use from my experience, complexities of leverage training, complexities of lever deployment.

Keywords

lever techniques, levers, service training, Police of the Czech Republic, law enforcement, professional self-defence, grips and grabs, training, police officers

OBSAH

ÚVOD.....	7
1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	8
1.1 Policie České republiky	8
1.2 Působnost a úkoly policie České republiky.....	9
1.3 Pasivním odporem	11
1.4 Aktivním odporem	11
2 ZÁKLADNÍ ODBORNÁ PŘÍPRAVA.....	12
2.1.1 Výcvik na základní odborné přípravě.....	13
3 SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVA V PŘÍMÉM VÝKONU SLUŽBY	18
3.1 Výcvik příslušníků v přímém výkonu	19
3.1.1 1. Výcviková skupina	20
3.1.2 2. Výcviková skupina	26
3.1.3 3. Výcviková skupina	29
3.1.4 4. Výcviková skupina	29
3.2 Profesní sebeobrana	30
4 DONUCOVACÍ PROSTŘEDKY.....	32
4.1 Obecné podmínky použití donucovacího prostředku.....	34
4.2 Hmaty a chvaty.....	35
4.2.1 Hmaty	36
4.2.2 Chvaty	37
4.2.3 Úpolové disciplíny.....	37
4.3 Úder a kop.....	40
4.4 Slzotvorný prostředek.....	40
5 POUŽITÍ PÁKOVÝCH TECHNIK PROTI RŮZNÝM TYPŮM OSOB	42
5.1 Použití proti osobám, které nejsou ovlivněny žádnou látkou	44
5.2 Použití proti osobám pod vlivem omamných a psychotropních látek	45
5.3 Použití proti osobám pod vlivem alkoholu	46

5.4	Použití proti zjevně těhotným ženám, dětem mladším 15 let, osobám staršího věku a osobám se zjevnou tělesnou vadou, nebo poruchou	47
5.5	Použití proti osobám trpící hypermobilitou.....	48
5.6	Použití proti osobám se zkušeností s bojovými sporty	48
6	PÁKOVÉ TECHNIKY A POZIČNÍ ASFYXIE	50
7	VYBRANÉ PÁKOVÉ TECHNIKY	51
7.1	Páky na horní končetiny	54
7.1.1	Páka na zápěstí	54
7.1.2	Páka na loket.....	55
7.1.3	Páka na rameno	56
7.2	Páky na dolní kočetiny.....	57
7.2.1	Páka na kotník.....	57
7.2.2	Páka na koleno	58
7.3	Páka na krk – hlavu	59
7.4	Odváděcí páky	59
7.4.1	Odváděcí páky spoutané osoby	60
7.4.2	Odváděcí páky nespoutané osoby	60
7.4.3	Páky s použitím teleskopického obušku	60
	ZÁVĚR.....	62
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64

Úvod

Za téma mé bakalářské práce jsem si zvolil použití pákových technik ve služební přípravě a v přímém výkonu.

Jelikož jsem policista a dnešní doba se čím dál víc ubírá k užívání humánnějších donucovacích prostředků, vzbudilo ve mně toto téma zájem zjistit, jak často, jaké a také jakým způsobem se provádí výcviky příslušníků bezpečnostních sborů k použití pákových technik. A to už od základní odborné přípravy, přes základní útvary až po útvary s celorepublikovou působností.

Budu vést rozhovory s instruktory na základní odborné přípravě a s instruktory napříč výcvikovými skupinami, abych zjistil základní informace o výcviku. Jakým způsobem jsou vytvářeny a jaká je časová dotace pro trénink pákových technik. Podle jaké metodiky jsou vytvářeny a zdali existují oficiální příručky pro užívání jednotlivých pákových technik. Z důvodu ochrany identity jsou instruktoři uvedeni jako neveřejné zdroje pouze s místem působení.

Dále se v práci zaměřuji na donucovací prostředky policie a obecné podmínky použití donucovacích prostředků. Z nichž jsou vybrány hmaty a chvaty, které jsou detailněji popsány z hlediska pákových technik a donucovací prostředky, které se aplikují před jejich použitím.

Následně je v práci rozebráno použití pákových technik proti osobám, které nejsou ovlivněny žádnou látkou, dále proti osobám ovlivněných omamnými a psychotropními látkami, alkoholem a také proti těm osobám, které mají zkušenost s bojovými sporty. Jelikož s každou výše vyjmenovanou variantou musí policista při zákroku počítat. V krátké návaznosti na to zmiňuji fenomén poslední doby a tím je poziční asfyxie při zákroku policie.

V praktické části jsem se zaměřil na jednotlivé pákové techniky, u kterých jsou popsány výhody a nevýhody jejich užití ve výcviku a praxi a druhy kloubů na které jsou užívány. V neposlední řadě zde zmiňuji po konzultacích s instruktory části těla, na které se páky dají užít, jejich příklad užití ve výkonu služby, složitost výcviku a složitost nasazení páky.

1. Vymezení základních pojmů

1.1 Policie České republiky

„Policie české republiky (dále jen „policie“) je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor,¹ který jako takový působí na celém území České republiky a také za specifických okolností v zahraničí při provádění zahraničních misí.

V současnosti je policie řízena policejní prezídiem v čele s policejním prezidentem genpor. Mgr. Martinem Vondráškem, který za činnost policie odpovídá ministru vnitra. Pod policejní prezídium spadá 14 krajských ředitelství, které jsou zřízeny zákonem a také útvary s celostátní působností, které na návrh policejního prezidenta zřizuje ministr vnitra.

Počet policistů ve služebním poměru činil ke dni 1.ledna 2023 celkem 39.422 z tohoto počtu je přes 16 500 příslušníků zařazeno ve službě pořádkové policie a jsou rozděleni do 508 obvodních (v Praze místních oddělení), 47 policejních stanic, 42 oddělení hlídkové služby, 4 speciálních pořádkových jednotek, 12 pohotovostních a eskortních oddělení a 8 zásahových jednotek, kdy součástí pořádkové policie jsou i další specializované služby, jako např. oddělení služební kynologie a hipologie.²

Každý člověk, který chce vstoupit do služebního poměru musí splňovat určitá zdravotní, psychická a fyzická kritéria, aby se mohl stát policistou. Tato kritéria jsou přesně uvedena v zákoně číslo 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kdy osoba, která se chce stát policistou musí být státním občanem České republiky, o přijetí musí písemně požádat, musí být starší 18 let, být bezúhonná, svéprávná, zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilá k výkonu služby a musí splňovat stupeň vzdělání stanovený pro služební místo.³

1 VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-543-5. Str.

2 Činnost služby pořádkové policie za rok 2022. Policie České republiky [online]. [cit. 2023-10-01]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>

3 Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Jelikož je tato práce natolik specifická a různorodá je zapotřebí, také umět pracovat s lidmi a pořád se zlepšovat a učit novým věcem.

Pokud jsou splněny všechny požadavky k přijetí do služebního poměru, jsou nově nastupující zařazeni na základní odbornou přípravu, kde se učí právní aspekty pro práci policisty, učí se, jak pracovat se svým tělem během základů profesní sebeobrany, tak, aby docházelo k co nejmenším zraněním, při nebezpečných zákrocích, kterým mohou být vystaveni a také se učí, jak správně a bezpečně zacházet se střelnou zbraní a dalšími donucovacími prostředky. Do profesní sebeobrany jsou zahrnuty pákové techniky, které jsou užívány v mnoha případech pro svou efektivitu, spadající pod donucovací prostředek hmaty a chvaty, jenž lze pojmenovat, jako nejméně invazivní. Po úspěšném absolvování základní odborné přípravy jsou všichni absolventi vysláni na svá nová oddělení a mohou začít kariéru.

1.2 Působnost a úkoly policie České republiky

Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.⁴

Jako služba veřejnosti je považována činnost, kterou vykonává každý příslušník vědom si svého poslání, spočívajícího ve službě veřejnosti a založeného na úctě a respektu k lidským právům, vyjadřují následující principy, jež chtějí sdílet a dodržovat.⁵

Základním pilířem služby policie je dohled na veřejný pořádek, který lze specifikovat jako souhrn „*společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných. Jsou upraveny právními i*

4 VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-543-5. Str.

5 Policie České republiky: *Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. ISBN isbn 978-80-270-0664-9, str. 7

neprávními normativními systémy a jejich zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti“.⁶

Cílem všech policistů by měly být tyto principy – chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti, prosazovat zákonnost, chránit práva a svobody osob, preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji, usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti.⁷ Za předpokladu dodržování základních hodnot policie, které jsou profesionalita, nestrannost, odpovědnost, ohleduplnost, bezúhonnost.

Pod pojmem služba veřejnosti si lze představit nejrůznější spektrum úkonů a zákroků, které policisté během své služby provádějí.

Úkonem se ve smyslu policejních předpisů myslí činnost prováděná příslušnými osobami v rámci jejich pravomoci při plnění úkolů policie. Je tedy nutné, aby taková činnost měla svou oporu v zákoně, zákon by měl zmocňovat k takové činnosti. V rámci Policie ČR úkon provádí občanský zaměstnanec v pracovní době nebo policista ve službě. Mimo službu policista zasahuje, pouze pokud dochází k bezprostřednímu ohrožení života, zdraví či svobody osob nebo majetku, případně k útoku na tyto hodnoty.⁸

Jako příklad úkonu si můžeme uvést součinnost lékařskému personálu v nemocnici se ztotožněním neznámého pacienta. Hlídka, která dorazila na místo vynaloží maximum úsilí, aby dle zákonných oprávnění zakotvených v zákoně číslo 273/2008 Sb. O Policii České republiky osobu ztotožnila a ověřila tak její skutečnou identitu.

Pokud to lze, je osoba povinna poskytnout dostatečnou součinnost k tomu, aby byla ztotožněna a hlídce nadiktovat minimálně jméno, příjmení a datum narození. Pokud by toto minimum osoba odmítala poskytnout je hlídka oprávněna ji předvést dle zákona číslo 273/2008 Sb. a to i za použití donucovacích prostředků

6 TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, OCHRANY OBYVATELSTVA, ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOSTI A PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU [online]. 1. Praha, 2016 [cit. 2023-11-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/>

7 Policie České republiky: Police of the Czech Republic. 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. ISBN isbn 978-80-270-0664-9, str.7

8 CANDIGLIOTA, Zuzana; MOLKOVÁ FOUKALOVÁ, Kristýna a KOPAL, Jiří. Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích. Manuály. Brno: Liga lidských práv, c2010. ISBN 978-80-87414-01-9. str. 17

vyjmenovaných v témže zákoně. Zde už přecházíme k níže uvedenému odstavci, kde se jedná o druhý tip policisty vykonávanou činností a tou je zákrok.

Za zákrok je považován takový typ úkonu, při němž dochází k použití síly nebo se použitím síly hrozí, a to jen za účelem přímé ochrany práv nebo přímého vynucování splnění právní povinnosti. K provedení zákroku je oprávněn pouze policista, nikoli občanský zaměstnanec policie.⁹

Takovéto vynucování splnění právní povinnosti po osobě, která nespolupracuje lze rozdělit do dvou skupin. Jedná se o aktivní odpor a pasivní odpor.

1.3 Pasivním odporem

„Se rozumí snaha zmařit realizaci úkonu pachatelem projevem úmyslu nepodrobit se výzvě policisty pasivní rezistencí. Jedná se například o odmítání uposlechnutí zákonných výzev policisty k osobě, aby opustila daný prostor. Dále se dá popsat jako odmítání využít vlastní síly k pohybu“¹⁰ – příkladem tohoto jednání v současné době mohou být osoby, které si sednou, nebo lehnou na silnici za účelem pozornosti bývá připoutání se k objektům, nebo dokonce přilepení se k nim. Za pasivní odpor se nepovažují slovní projevy či urážky.

1.4 Aktivním odporem

„Se rozumí zabránění realizace úkonu pachatelem za užití síly nebo přímo hrozící užití síly. Jedná se taky o použití násilí vůči policistům, jiným osobám či sobě, nebo pohrůžky takového násilí, je-li konkrétní, reálná a bezprostředně hrozící“.¹¹ O aktivní odpor se jedná i v případě neuposlechnutí výzvy a náhlého zkracování vzdálenosti pachatelem, existuje-li důvodná obava, že pachatel má v úmyslu zaútočit. „Za aktivní odpor je považován i útěk či vysmeknutí se ze sevření policisty

9 CANDIGLIOTA, Zuzana; MOLKOVÁ FOUKALOVÁ, Kristýna a KOPAL, Jiří. Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích. Manuály. Brno: Liga lidských práv, c2010. ISBN 978-80-87414-01-9. str. 17

10 Metodická příručka č.1/2017 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky. Praha: Policie ČR, 2017

11 Tamtéž.

či mírný fyzický odpor pachatele při využití institutu omezení osobní svobody na základě zákona policistou. Nepostačují však pouze slovní projevy či urážky“.¹²

K tomu, aby byl zákrok úspěšný je třeba všechny policisty řádně vycvičit a naučit je vše potřebné pro přímý výkon služby a jejich praxi. K tomu slouží základní odborná příprava.

2 Základní odborná příprava

Základní odborná příprava poskytuje policistům zaměření vzdělání v oboru bezpečnostně-právní činnost formou odborného vzdělávání ve vzdělávacím zařízení Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy PČR ve smyslu zákona č. 361/2003 Sb. O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění novel, pro vybraná služební místa.¹³

Z názvu můžeme tedy odvodit následující. Základní – vzhledem k rozlišnosti znalostí nově nastupujících policistů, je ke všem přístupováno stejně od základu tak, aby každému bez rozdílu bylo poskytnuto stejném penzum znalostí. Odborná – činnost práce policie je natolik specifická a různorodá z pohledu odbornosti, že je každého, kdo se ke sboru přidá snaha seznámit s co největším množstvím okruhů, se kterými se může ve výkonu služby setkat a navázat tak na základní znalost, ke které se přidá ještě odbornost. Příprava – systém, kterým prochází každým rokem velké množství nových policistů je nastaven tak, aby byly snad co nejefektivněji připraveni pro výkon služby, ale časová dotace by musela být několika násobně větší. Proto se po ukončení ZOP musí každý policista dovzdělávat v rámci svých útvarů k tomu být schopen vyřešit jakoukoliv situaci, která může nastat.

¹² Metodická příručka č.1/2017 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky. Praha: Policie ČR, 2017

¹³ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Policie České republiky [online]. [cit. 2024-01-21]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/informace-k-zakladni-odborne-priprave-zop.aspx>

Vzdělávací zařízení jsou situovány do měst Praha, Brno, Jihlava a Holešov, kde jsou nově nastupující policisté ubytováni a je zde realizována výuka. Výuku zajišťují odborní lektoři, případně externí lektoři z přímého výkonu.¹⁴

Od 1. prosince 2023 se základní odborná příprava stala standardním typem ZOP, který trvá 8 měsíců a je rozdělen do dvou částí. Část základní – pro všechny studenty stejná a probíhá ve vzdělávacích zařízeních. Část profilační probíhá podle specializace policisty, kteří jsou rozděleni ke službě dopravní policie, službě cizinecké policie, službě pořádkové policie.¹⁵ V průběhu obou částí výuky účastníci získávají kompetence k výkonu policejních činností ve smyslu zákona číslo 273/2008 Sb. Mezi ty základní patří kompetence komunikativní, personální, sociální, kompetence k řešení běžných pracovních i mimopracovních problémů, využívání prostředků informačních a komunikačních technologií. Dále také občanské kompetence k realizaci osobního potenciálu a zapojení do společnosti a osobnostní profil. K odborným kompetencím patří etika policejní práce a chování k občanům, odbornost a právní vědomí.¹⁶ Jak část základní, tak i část profilační jsou zakončeny závěrečnou zkouškou, během které je na tyto kompetence také přihlíženo.

2.1.1 Výcvik na základní odborné přípravě

Na základní odborné přípravě jsou všichni účastníci vystavováni výcviku základů profesní sebeobrany a správných technik k použití donucovacích prostředků, jednak proti jednotlivci, nebo i proti skupině osob.

Výuka a výcvik probíhá dle tematických celků, na které je časová dotace 94 hodin v průběhu dílčí a profilační části základní odborné přípravy. Každý tematický celek se zaměřuje na určitou část přípravy donucovacích prostředků. Začíná se od úplných základů sebeobrany a postupně se na základy nabaluje více a více

14 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Základní odborná příprava* [Online]. Dostupné také z: https://upvsp-portal.pcr.cz/prvni_namestek/odbor_vzdelavani/SitePages/Základní%20odborná%20příprava.aspx (neveřejný zdroj)

15 Tamtéž.

16 ÚTVAR POLICEJNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY. *Vzdělávací program Základní odborná příprava 2022 – základní část: Kvalifikační příprava* [pdf]. Praha, 2022.

informací a úkonů, které jsou nutné ke zvládnutí běžných situací ve výkonu. V průběhu výcviku probíhá pravidelné přezkoušení ze všech tematických celků buď v modelových situacích, nebo v samostatném zkoušení jednotlivého donucovacího prostředku.¹⁷

„Ti, kteří chtějí přistoupit ke studiu sebeobran, by měli být dobře atleticky připraveni. Většinou tomu tak ale není. V takovém případě je třeba, aby si souběžně se studiem sebeobran zlepšovali svou fyzickou kondici. Ta má následující složky:

- *Nácvik správného držení těla*
- *Nácvik uvědomování si svých pohybů, vzájemných poloh částí těla a svalových tenzí*
- *Zvyšování síly (a případně i svalové hmoty)*
- *Rozvoj pružnosti“¹⁸*

Výcvik policistů spočívá v dodržování několika základních kritérií pro jejich bezpečnost a bezpečnost dalších osob.

- **Vzdálenost** – velmi důležité kritérium z hlediska reakčního času. Pokud se pachatel na hlídku pokusí zaútočit, je účelné držet si od pachatele vzdálenost nejméně dvou naproti sebe natažených paží. V případě, že by osoba vedla proti hlídce útok, dává jí tato z praxe zaběhnutá míra vzdálenosti minimální časový prostor vyhodnocení situace a adekvátní reakci.

„Ze vzdálenosti asi 6 metrů si ujasňujeme, ke komu se chystáme přijít, nebo s kým hodláme mluvit. Je to vzdálenost „prvního kontaktu“. Také je to vzdálenost známá díky „Tuellerovu cvičení“. V něm se prokázalo že pachatel překoná 6 metrů rychleji, než dokáže většina policistů tasit zbraň. Kolem 2 metrů je to ideální vzdálenost, na kterou od vás můžou stát cizí lidé. Blíží se hranici „kritické vzdálenosti“. Pokud by se cizí člověk rozhodl zaútočit, musel by k vám udělat krok, což vám poskytne trochu času. Méně než metr a půl je vzdálenost pro společenský rozhovor. Někteří lidé

¹⁷ Instruktor Základní odborné přípravy, Informace o výcviku pákových technik [ústní sdělení], Praha, 24.1.2024 (Neveřejný zdroj)

¹⁸ NOVÁK, Jindřich. *Sebeobrana MS-1*. Praha: Alogodos, 2014. ISBN 80-85317-26-5. Str. 356

během rozhovoru zapomínají, že mluví s cizím člověkem a jdou němu blíž. Půl metru už je intimní vzdálenost, kam pouštíme jen nejbližší přátele. Akce obvykle poráží reakci a v téhle vzdálenosti už je neobyčejně náročné zastavit nečekaný útok.“¹⁹

- Komunikace – policisté se dostávají mnohdy do situací, ze kterých nelze požadovaného výsledku docílit jinak než použitím donucovacích prostředků. Je ale na místě, aby se již na základní odborné přípravě učili správné komunikaci s různým tipem lidí. Důležitou roli při komunikaci hraje tempo, tón, výška a hlasitost hlasu.
- Taktika – rozumíme jí soubor plánů, metod nebo manévrů používaných k dosažení konkrétního cíle. Zahrnuje promyšlené využívání dostupných zdrojů, jako jsou lidé, vybavení a informace, pro efektivní dosažení cíle s minimálními ztrátami, nebo maximálním prospěchem. Tzn. snažit se dokončit zákrok bez újmy na zdraví nebo škody na majetku, bez použití donucovacích prostředků a zbraně.

Dodržováním těchto základů, které se policisté postupně na základní odborné přípravě učí lze předcházet zákrokům, při kterých může vzniknout zranění a mohou být použity donucovací prostředky, které působí větší bolest, nepříjemnosti spojené s prošetřováním o zákonnosti a přiměřenosti zákroku.

Výcviky jsou prováděny i formou modelových situací při nichž je snaha o co nejdůležitější vylíčení situací, které v praxi mohou nastat. Zde si policisté vyzkoušejí sami na sobě, jaké donucovací prostředky zvládají a jaké jim činí problémy a je potřeba na nich pracovat. Modelová situace je následně po dokončení vyhodnocena a probírána ze všech možných úhlů pohledu.²⁰

Zde si mohou studenti ZOP vyzkoušet porazové a strhové techniky, pákové techniky, které nejčastěji slouží ke svedení pachatele do poutací polohy, nebo k technikám, kdy je zafixován a odváděn za pomoci odváděcích pákových technik,

19 MILLER, Rory Kane a Lawrence A. KANE. *Přiměřená sebeobrana: ilustrovaný průvodce zapojením svalů v základních kopech, úderech a strzích*. Brno: Mladá fronta, 2018. ISBN 978-80-204-5038-8.

20 Instruktor Základní odborné přípravy, Informace o výcviku pákových technik [ústní sdělení], Praha, 24.1.2024 (Neveřejný zdroj)

nebo takových technik, které jsou adekvátní pro situaci při kladení pasivního odporu. Dále si mohou vyzkoušet prakticky všechny donucovací prostředky jenž se učí a kombinovat je např. s použitím střelné zbraně. Před dokončením modelové situace je potřeba zkontrolovat, jestli pachateli nevzniklo použitím donucovacích prostředků zranění, případně se jej učít řešit.²¹

Pákové techniky vyučované na základní odborné přípravě vycházejí ze zkušeností instruktorů, kteří se dlouhodobě věnují bojovým sportům a na základě jejich praxe z výkonu služby jsou vyčleněny a vytyčeny do profesní sebeobrany ty nejefektivnější techniky, které svým provedením spadají do tematických výukových celků. Jedná se především o pákové techniky na prsty, zápěstí, loket a rameno. Pákové techniky na prsty jsou především prostředkem na působení kontrolovatelné bolesti, tlaku a krutu pro přinucení osoby ke spolupráci a uposlechnutí pokynu.²²

Pákové techniky na zápěstí se hojně využívají při výcviku na základní odborné přípravě, jako techniky ke svedení pachatele na zem do polohy na břicho při kontrolované fixaci jeho ruky. Další možností je výkrut a páka zápěstí při držení pachatele policistova oděvu. Principem je silné a přesné uchopení zápěstí, jeho výkrut do nepřirozené polohy, ohnutí zápěstí a tlak vyvinutý proti tělu pachatele. Lze použít také pro odvedení spoutaného pachatelem, pákou zápěstí proti služebním kovovým poutům.

Techniky páky na loket a rameno se vyučují pro jejich efektivnost v bezpečné fixaci paže pachatele, k jeho následnému přemístění z místa na místo, nebo jako prostředek působení bolesti ke splnění pokynu daného policistou. Nebezpečí zde vzniká vzhledem k bezprostřednímu kontaktu.

Páky na dolní končetiny se především vyučují na fixaci agresivní osoby, která kolem sebe kope a slouží k zamezení pohybu dolních končetin. Při nácviku pákových technik na spodní končetiny se vždy počítá se zákrokem dvoučlenné hlídky, kdy jeden člen pracuje na horní části těla pachatele a druhý člen má snahu

21 Instruktor Základní odborné přípravy, Informace o výcviku pákových technik [ústní sdělení], Praha, 24.1.2024 (Neveřejný zdroj)

22 Tamtéž.

zamezit pohybu dolních končetin. Jedná se o pákovou techniku znehybňující koleno, páková technika na kotník nejčastěji vídaná ve smíšených bojových uměních je v policejním výcviku používána minimálně.

Pákovými technikami na hlavu rozumíme fixaci hlavy a s využitím momentu překvapení efektivní strhovou techniku. Kromě toho, při poutání osoby na zemi lze využít techniku vyosení, což je aplikace páky na hlavu, která umožní uvolnění svalstva na zádech. Tento postup se ukazuje jako efektivní nástroj pro vynucení spolupráce od pachatele, který má ruce schované pod svým tělem a aktivně se brání a umožňuje tak vytažení rukou zpod jeho těla.²³

Dále jsou na základní odborné přípravě instruktory rozebírána videa ze spousty zákroků, díky kterým je možná zpětná vazba pro zdokonalování výcviků a použití pákových technik na základní odborné přípravě.

²³ Instruktor Základní odborné přípravy, Informace o výcviku pákových technik [ústní sdělení], Praha, 24.1.2024 (Neveřejný zdroj)

3 Služební příprava v přímém výkonu služby

Poté co policisté úspěšně ukončí základní odbornou přípravu splněním obou závěrečných zkoušek a opustí brány školních vzdělávacích zařízení ministerstva vnitra se rozdělí na jejich nová působiště. Těmito mohou být OHS – oddělení hlídkové služby, MOP – místní oddělení policie (pouze v Praze), OOP – obvodní oddělení policie, PMJ – pohotovostní motorizovaná jednotka, PEO – pohotovostní a eskortní oddělení, OCP – odbor cizinecké policie, ODP – oddělení dopravní policie. Tato vyjmenovaná oddělení jsou základním pilířem struktury Policie ČR a jsou tak nezbytné pro bezpečný chod společnosti, neboť policisté v nich sloužící jsou připraveni nepřetržitě chránit práva a svobody, všech občanů České republiky.

Je tudíž zapotřebí, aby byli policisté neustále ve střehu a připravení potírat zločin. K tomu jsou každé dva roky vysíláni na fyzické přezkoušení a několikrát ročně podstupují služební přípravu. Služební příprava zahrnuje střelecký výcvik, kterého je součástí bezpečná manipulace se zbraní. Opakují a zdokonalují také taktiku, zdravotně a také výcvik v podobě pákových technik, úderů a kopů, jakožto součást donucovacích prostředků.

Služební příprava je příprava určená k soustavnému získávání, udržování a prohlubování odborné způsobilosti potřebné pro výkon služby a zastávaného služebního místa. Navazuje na předcházející kvalifikační přípravu získanou na ZOP a je rozlišována – obsahově podle rozsahu oprávnění a povinností policisty, organizačně na centrálně, nebo decentralizovaně plánovanou a realizovanou a podle forem a metod realizace kde se jedná o školení, kurzy, odborné stáže, semináře, instrukčně metodická zaměstnání, výcvik, studijní pobyty, samostudium atd.²⁴

Služební přípravu lze rozdělit do několika druhů:

- a) „Všeobecná služební příprava

²⁴ ZÁVAZNÝ POKYN policejního prezidenta: o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky [PDF]. 04/2009. Praha, 2009.

- b) *Služební tělesná, střelecká a taktická*
- c) *Služební příprava ve vztahu ke služebnímu místu*
- d) *Služební příprava ve vztahu k případům, která je zaměřena na typizované případy*
- e) *Služební příprava, integrující právní, psychologické, technické a taktické aspekty možných policejních zásahů“²⁵*

3.1 Výcvik příslušníků v přímém výkonu

Druh výcviku v přímém výkonu příslušníků Policie ČR v rámci KŘPA – Krajského ředitelství policie Praha se rozlišuje podle jejich zařazení na čtyři výcvikové skupiny:

1. Výcviková skupina – zde patří Útvar rychlého nasazení a zásahové jednotky, Ochranná služba a Útvar pro ochranu prezidenta, SPJ – speciální pořádková jednotka
2. Výcviková skupina – PMJ – pohotovostní motorizovaná jednotka, OHS – Oddělení hlídkové služby, OCP – odbor cizinecké policie
3. Výcviková skupina – MOP – místní oddělení policie, policisté zařazení útvaroch kriminální policie a vyšetřování
4. Výcviková skupina – Vedoucí oddělení a policisté, kteří se nedostávají k přímému výkonu služby, vzhledem k jejich služebnímu zařazení²⁶

Dále budou rozebrány jednotlivé výcvikové skupiny a útvary do nich spadající. Poznatky do této práce byly získány od instruktorů z jednotlivých útvarů na základě ústních sdělení o struktuře útvaru, výcviku a použití pákových technik v přímém výkonu služby.

²⁵ ZÁVAZNÝ POKYN policejního prezidenta: o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky [PDF]. 04/2009. Praha, 2009.

²⁶ Tamtéž.

3.1.1 1. Výcviková skupina

URNA – útvar rychlého nasazení, jakož to protiteroristická speciální jednotka s celorepublikovou působností, je cvičena k těm nejsložitějším a nejnáročnějším zákrokům v rámci působnosti na území celé České republiky a tomu odpovídá i náročnost výcviku. Útvar jako takový je tvořen třemi odbory – odbor rychlého nasazení, odbor speciálních služeb a odbor administrativně-logistický.²⁷

Odbor rychlého nasazení je rozdělen na 5 oddělení, 1. - 4. oddělení je tvořeno operátory (policisty) a 5. oddělení je tvořeno instruktory pro výcvik.²⁸

Obsah a rozsah služební přípravy, včetně prověrek stanoví pro policisty zařazené u Útvaru rychlého nasazení ředitel Útvaru rychlého nasazení rozkazem, který zašle na vědomí náměstkovi policejního prezidenta pro službu kriminální policie a vyšetřování.²⁹ Na základě tohoto rozkazu jsou instruktory vytvářeny a uskutečňovány výcviky.

Tato 4 oddělení drží vždy týdenní pohotovost a na každé oddělení vychází jeden týden v měsíci.

Použití pákových technik je zde součástí výcviku profesní sebeobrany, která probíhá pravidelně 3x týdně v pondělí, středu a pátek v časovém intervalu 90 minut. Výcvik si zde tvoří instruktoři a operátoři na základě nejmodernějších poznatků a využívají svých zkušeností se smíšených bojových umění, brazilského jiu-jitsu, nebo také aikida. Při zachování početního stavu policistů určených pro výkon služby, tento výcvik podstupují všichni, kteří se na útvaru nacházejí.³⁰

Jelikož zákroky tohoto útvaru jsou vždy proti nebezpečným pachatelům, probíhají způsobem tzv. „pod zbraní“ kdy je pachatel sveden na zem při hrozbě namířenou střelnou zbraní a zpravidla zde není prostor na to, aby osoba začala klást odpor,

27 Instruktor URNA, Informace o rozdělení a výcviku útvaru při použití pákových technik [ústní sdělení], Praha, 28.12.2023 (Neveřejný zdroj)

28 Tamtéž.

29 ZÁVAZNÝ POKYN policejního prezidenta: o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky 4/2009 [PDF]. Příloha č.1. Praha, 2009.

30 Instruktor URNA, Informace o rozdělení a výcviku útvaru při použití pákových technik [ústní sdělení], Praha, 28.12.2023 (Neveřejný zdroj)

neboť je využíván moment překvapení v podobě násilného vstupu do obydlí za užití např. zásahových výbušek.

K použití pákových technik dochází při zákrocích minimálně a pokud dojde k použití takové techniky bývají to zpravidla –páky na zápěstí, loket a odváděcí techniky.³¹

Zásahové jednotky – v české republice je 8 Zásahových jednotek, každá z nich plní úkoly v rámci krajů, ve kterých mají sídlo a některé z nich i nad rámec působnosti kraje vypomáhají v krajích, kde tyto útvary nejsou zřízeny.

Zásahová jednotka je tedy specializovaný útvar určený k zásahu proti agresivním, nebezpečným nebo ozbrojeným pachatelům. Často také poskytuje pomoc ostatním policejním útvarům při zákrocích proti zvlášť agresivním nebo ozbrojeným osobám, a i útvarům v jednotlivých krajích České republiky z důvodu maximálního utajení některých akcí. Od té doby, co byla Zásahová jednotka založena, provedla tisíce zákroků proti nebezpečným a ozbrojeným pachatelům závažné trestné činnosti; od loupeží a vydírání přes vraždy až po trestnou činnost související s výrobou a distribucí drog.³²

Obsah a rozsah služební přípravy, včetně prověrek stanoví pro policisty zařazené u zásahových jednotek ředitel ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky v součinnosti s útvarem vzdělávání.³³

Vzhledem ke specifikaci a utajenosti útvaru nebyly poskytnuty informace k bližšímu výcviku.

Ochranná služba – je specializovaný policejní útvar, jehož hlavním posláním je poskytovat ochranu chráněným osobám. Týká se to ústavních činitelů, mezi které patří předseda vlády, předseda Poslanecké sněmovny, předseda Senátu a někteří ministři, ale také osob chráněných podle mezinárodních dohod během jejich pobytu v České republice. Těmi mohou být předsedové vlád nebo prezidenti jiných

31 Tamtéž.

32 POLICIE ČR. Policie České republiky – KŘP hlavního města Prahy [online]. 2024 [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=9128&doctype=ART&#ZJ>

33 ZÁVAZNÝ POKYN policejního prezidenta: o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky 4/2009 [PDF]. Příloha č.1. Praha, 2009.

států, ale například také papež nebo dalajláma. Dalším úkolem útvaru je ochrana diplomatických objektů (zastupitelských úřadů a rezidencí velvyslanců) a objektů zvláštního významu – Úřadu vlády, Poslanecké sněmovny, Senátu, Ústavního soudu a některých ministerstev.³⁴

Útvar tvoří 7 odborů z něhož 4 jsou výkonné a to OOCHO (odbor ochrany chráněných osob), ODCHO (odbor dopravy chráněných osob), OOOZV (odbor ochrany objektů zvláštního významu), OOZÚOU (odbor ochrany zastupitelských úřadů a určených objektů) další odbory jsou odbor technického a ekonomického zajištění, organizační a operační odbor, personální a školský odbor.³⁵

Odbor ochrany je rozdělen do dvou oddělení. Taktéž odbor dopravy je rozdělen na dvě oddělení. Odbor ochrany objektů zvláštního významu se dělí na dvě oddělení. Odbor ochrany zastupitelských úřadů a určených objektů je rozdělen na tři oddělení.

Policisté zařazení na OOCHO jsou v první výcvikové skupině, zbylí policisté ve výkonných složkách jsou ve druhé výcvikové skupině.

OOCHO je rozděleno do skupin tak, kdy jedna skupina má výcvikový týden a v tomto týdnu má 2 dny střelecké přípravy, 2 dny výcviku donucovacích prostředků a pákových technik a 1 den fyzické nebo taktické přípravy.

ODCHO je rozděleno tak, aby byla vždy jedna skupina velena na výcvikový týden a zde se střídá střelecká příprava s výcvikem donucovacích prostředků zahrnující pákové techniky s výcvikem jízdy ve služebních vozidlech.³⁶

OOOZV má plánované výcviky v týdenních blocích, které jsou rozděleny podle toho, zda je střelecký týden s taktikou, nebo se jedná o týden ve kterém se trénují donucovací prostředky, ke kterým patří pákové techniky s fyzickou přípravou.

34 Ochranná služba [online]. 2024 [cit. 2024-02-07]. Dostupné z:

<https://nabor.policie.cz/clanek/ochranna-sluzba.aspx>

35 Instruktor působící na Ochranné službě, Informace o rozdělení a výcviku útvaru při použití pákových technik [ústní sdělení], Praha, 9.2.2024 (Neveřejný zdroj)

36 Tamtéž.

Stejný systém je i u OOU, kdy tyto odbory se mohou překrývat ve výcvikových prostorech.³⁷

Mezi specifika ochranné služby patří kombinovaný výkon služby, jak ve služebním stejnokroji, tak v civilním obleku. K tomu jsou přizpůsobeny některé taktické, střelecké či pákové techniky. Základy však vychází ze standardních postupů PČR. Dále jsou pořádána výcviková soustředění, kde dochází ke sjednocování postupů mezi příslušníky daných odborů a součinnostní výcviky napříč odbory.³⁸

Obsah a rozsah služební přípravy, včetně prověrek stanoví pro policisty zařazené u Útvaru pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby ředitel Útvaru pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby rozkazem, který zašle na vědomí řediteli útvaru vzdělávání.³⁹ Dle tohoto rozkazu instruktoři připravují složení výcviků.

Útvar pro ochranu prezidenta – je specializovaný útvar Policie České republiky s celostátní působností, který trvale zajišťuje bezpečnost prezidenta České republiky. Poskytuje ochranu rovněž bývalým prezidentům České republiky po skončení jejich funkčního období a dalším chráněným osobám v jejich blízkosti.⁴⁰

Dále se podílí na zajištění bezpečnosti mezinárodně chráněných osob při jejich pobytu na území České republiky. Mezi hlavní úkoly Útvaru pro ochranu prezidenta České republiky patří rovněž ochrana Pražského hradu, jako sídla hlavy státu a ochrana Českých korunovačních klenotů. Příslušníci Útvaru pro ochranu prezidenta ČR také chrání bydliště prezidenta republiky a další objekty, ve kterých prezident při svých cestách po České republice pobývá.⁴¹

Tento útvar je tvořen třemi odbory – Odbor ochrany chráněných osob je dělen na oddělení osobní ochrany, přepravy a ochrany bydliště. Odbor ochrany pražského hradu je dělen na oddělení režimové ochrany, bezpečnostního dohledu, vnitřní a

37 Tamtéž.

38 Instruktor působící na Ochranné službě, Informace o rozdělení a výcviku útvaru při použití pákových technik [ústní sdělení], Praha, 9.2.2024 (Neveřejný zdroj)

39 ZÁVAZNÝ POKYN policejního prezidenta: o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky 4/2009 [PDF]. Příloha č.1. Praha, 2009.

40 POLICIE ČR. Útvar pro ochranu prezidenta České republiky [online]. 2024 [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-ochranu-prezidenta-ceske-republiky.aspx>

41 Tamtéž.

vnější ochrany. Odbor zvláštní ochrany je dělen na oddělení speciální ochrany, operativní ochrany a oddělení služební přípravy.⁴²

Obsah a rozsah služební přípravy, včetně prověrek stanoví pro policisty zařazené u Útvaru pro ochranu prezidenta České republiky ochranné služby ředitel Útvaru pro ochranu prezidenta České republiky ochranné služby rozkazem, který zašle na vědomí řediteli útvaru vzdělávání⁴³

Vzhledem ke specifikaci a utajenosti útvaru nebyly poskytnuty informace k bližšímu výcviku.

SPJ – speciální pořádková jednotka – tvořící samostatný odbor v rámci vnější služby Krajského ředitelství hlavního města Prahy (dále jsou jednotky SPJ situovány do kraje Ústeckého – Ústí na Labem, Jihomoravského – Brno, Moravskoslezského – Frýdek-Místek). Úkolem této jednotky je se řídit bezpečnostními typovými plány, podílí se na výkonu služby při mimořádných událostech, jako byly např. povodně v roce 2002, výbuch muničních skladů ve Vrběticích v roce 2014, nebo odklizení následků tornáda na Jižní Moravě roce 2021.⁴⁴

Speciální pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Hlavního města Prahy je rozdělena do 6 oddělení:

- 1. – 4. oddělení – zde jsou zařazeni policisté, kteří se přímo podílejí na výkonu služby
- 5. oddělení – zde jsou tzv. operativci a technická skupina, která je určena např. k odlepování aktivistů přilepených k silnici.
- 6. oddělení – je složeno z instruktorů pro výcvik.

Výcvik pražské Speciální pořádkové jednotky probíhá dvěma způsoby:

42 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Útvar pro ochranu prezidenta* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://uop-portal.pcr.cz/SitePages/domovskastranka.aspx> (neveřejný zdroj)

43 ZÁVAZNÝ POKYN policejního prezidenta: o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky 4/2009 [PDF]. Příloha č.1. Praha, 2009.

44 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Speciální pořádková jednotka Praha*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/specialni-poradkova-jednotka-praha.aspx>. [cit. 2024-02-23].

- Dílčí výcvik – tento druh výcviku probíhá každý den v měsíci a je určen pro policisty, kteří jsou na útvaru, pokud je splněn počet policistů potřebný a předepsaný pro výkon služby. V dílčím výcviku je zahrnut výcvik použití donucovacích prostředků, a to v dopoledních a odpoledních hodinách. Každý měsíc v roce je postaven na různé výcvikové téma např. pro leden 2024 je vytvořen výcvik pro použití donucovacích prostředků spojený s problematikou poziční asfyxie.⁴⁵
- Integrovaný výcvik – pro každé oddělení vychází 1x za dva měsíce na celodenní službu, kdy jsou všechny 4 dny co policisté slouží věnovány výcviku a jeden den ze 4 je věnován samostatnému použití donucovacích prostředků, které zahrnuje pákové techniky používané v praxi.⁴⁶

Metodika, kterou je upravován program výcviků je schvalována na rok ředitelem útvaru, a upravuje ji pokyn policejního prezidenta č. 4/2009 a Metodická příručka 1/2017 k používání donucovacích prostředků a zbraně příslušníky PČR. Policisté zařazení u speciální pořádkové jednotky krajského ředitelství policie provádějí nácvik používání donucovacích prostředků a nácvik taktických dovedností provádějí minimálně 36x za rok. Kondiční přípravu provádějí v rámci časové dotace pro zajištění výcviku. Tam, kde to podmínky umožňují, se policisté účastní integrovaného výcviku.⁴⁷

Páky používané při výkonu a výcviku speciální pořádkovou jednotkou jsou využívány zejména při pasivním odporu osob na demonstracích a dalších akcích, kdy tyto osoby neposlouchají výzev policie a páková technika je např. pro pasivní odpor díky možnosti dávkování síly a tím různému stupni působení bolesti tou nejefektivnější technikou pro splnění účelu sledovaného zákrokem a donucení osoby k uposlechnutí pokynu policie.⁴⁸

45 Metodik výcviku působící u Speciální pořádkové jednotky Praha -, Informace o rozdělení a výcviku útvaru při použití pákových technik [ústní sdělení], Praha, 16.1.2024 (Neveřejný zdroj)

46 Tamtéž.

47 ZÁVAZNÝ POKYN policejního prezidenta: o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky [PDF]. 04/2009. Praha, 2009.

48 Metodik výcviku působící u Speciální pořádkové jednotky Praha -, Informace o rozdělení a výcviku útvaru při použití pákových technik [ústní sdělení], Praha, 16.1.2024 (Neveřejný zdroj)

Nejvyužívanější jsou dle poskytnutých informací – páky na zápěstí, páky na loket, nebo tzv. ramenní klíč, dále odváděcí techniky s použitím teleskopického obušku. Výcviky probíhají např. na fotbalových stadionech, v prostředcích městské hromadné dopravy, vlaku, nebo při násilném zastavení vozidla. Zde se páková technika pro vytažení osob z davu jeví, jako neúčinnější a prakticky jediná. Jelikož speciální pořádková jednotka musí fungovat jako skupina je k tomu veden i výcvik, kde je určeno několik policistů pro vytažení osoby z výše uvedených prostor a ostatní členové mají za úkol dohlížet na bezpečnost zasahujících policistů.

Pákové techniky zahrnuté do výcviku SPJ Praha pocházejí z různých bojových sportů a umění, ze kterých jsou vybrány instruktory ty nejefektivnější pro práci policistů v přímém výkonu.⁴⁹

3.1.2 2. Výcviková skupina

PMJ – pohotovostní motorizovaná jednotka – jejíž náplní práce je ochrana života a zdraví osob, ochrana majetku a veřejného pořádku, odhalování trestné činnosti pátrání po zájmových osobách, hledaných nebo pohřešovaných.

Útvar PMJ je rozdělen do čtyřech výkonnostních oddělení. Každé toto oddělení je rozděleno na dvě skupiny tak, aby byl zajištěn výkon služby s dostatečným počtem policistů, kteří každý den vyjíždějí do ulic chránit bezpečnost osob a majetku.⁵⁰

Dále se na tomto útvaru nachází oddělení pro výcvik – kde jsou vedeni instruktoři, kteří vytvářejí dané výcviky.

Výcvik policistů na tomto útvaru nese svá specifika v tom, že služba každé skupiny trvá tři dny a čtvrtý den probíhá výcvik. Ten je plánován dle instruktáže a na každý měsíc jsou výcviky zaměřeny na různé okruhy. Okruhy jsou složeny z výcviku

49 Metodik výcviku působící u Speciální pořádkové jednotky Praha -, Informace o rozdělení a výcviku útvaru při použití pákových technik [ústní sdělení], Praha, 16.1.2024 (Neveřejný zdroj)

50 Instruktor působící na Pohotovostní motorizované jednotce, Informace o rozdělení a výcviku útvaru při použití pákových technik [ústní sdělení], Praha, 8.1.2024 (Neveřejný zdroj)

použití zbraně, použití donucovacích prostředků a zdravotní péče. Dále také výcvik probíhá v rámci specializovaných kurzů s jednotkami HZS, RZS, potápěči PČR, nebo s AČR.⁵¹

Samostatný výcvik donucovacích prostředků je zaměřen do 5-6 výcvikových bloků, ve kterých se policisté sloužící na tomto útvaru zdokonalují v jednotlivých metodách profesní sebeobrany a použitím pákových technik.

K využití pákových technik bylo zjištěno, že tyto techniky se používají jen v nezbytně nutné míře, neboť výcvik správného provedení techniky k nasazení účinné páky je zdlouhavý a náročný. Ve výcviku se preferují především strhy a shozy a následně při zpacifikování pachatele na zemi jsou v právě v nezbytné míře užity páky např. pro vytažení pachatelovi ruky z pod těla do poutací pozice s rukama za zády. Pákové techniky se nacvičují ve dvou, nebo tří členných hlídkách.⁵²

OHS – oddělení hlídkové služby – je jedním ze základních útvarů tvořící strukturu policie. Jako takové v rámci Obvodních ředitelství Policie Hlavního města Prahy I – IV. začaly užívat status prvosledových hlídek teprve v nedávné době, kdy se touto změnou proměnily i výcvikové metody a jejich četnost.

Výcvik na tomto a níže vedených útvarech je rozdělen do 8 výcvikových bloků v rámci jednoho roku. Jeden výcvikový blok = jeden pracovní den o délce 7,5 hodiny pracovní doby. Součástí těchto výcviků je střelecká příprava, taktická příprava, které tvoří největší časovou dotaci, dále nácvik pro použití donucovacích prostředků zahrnující pákové techniky a zdravotní péče.

Hlavní a dílčí úkoly výcviku:

- a) *„získání, udržování a prohlubování znalostí a praktických dovedností ve všech oblastech služební přípravy pro kvalitní a bezpečný výkon služby,*
- b) *důraz na dodržení zásad bdělosti a ostražitosti při jednání s nebezpečným pachatelem,*

⁵¹ Instruktor působící na Pohotovostní motorizované jednotce, Informace o rozdělení a výcviku útvaru při použití pákových technik [ústní sdělení], Praha, 8.1.2024 (Neveřejný zdroj)
⁵² Tamtéž.

- c) *vzájemná bezpečná spolupráce příslušníků ve dvou a vícečlenné hlídce,*
- d) *prohlubování znalostí a dovedností v problematice ATAK,*
- e) *zvyšování znalostí a dovedností prvosledových hlídek,*
- f) *zdokonalování znalostí a dovedností zdravotnické přípravy.*⁵³

Výcvik pákových technik probíhá v tělocvičně i na střelnici. V tělocvičně jsou opakovány správné techniky jejich provedení. Také jsou zde cvičeny nové účinné techniky, které jsou používány i v jiných státech a jsou přizpůsobovány problematice dnešní doby. V průměru jsou donucovací prostředky trénovány cca 16 hodin v průběhu kalendářního roku.

Pákové techniky jsou zaměřeny při výkonu dvoučlenné hlídky jednak při pasivním, tak i aktivním působení odporu. Jelikož se jedná o základní útvary, které jsou odrazovým můstkem pro většinu policistů, jsou výcviky techniky nastaveny na ty nejjednodušší, nejrychleji naučitelné a měly by navazovat na výcvik ze základní odborné přípravy. Těmi jsou páka na zápěstí, která již byla popsána výše. Páka na loket i rameno a pákové techniky dolních končetin pro fixaci pachatele.

OCP – Odbor cizinecké policie Praha, mezi hlavní úkoly OCP patří pátrání po cizincích, kteří se nelegálně nacházejí na území České republiky, nelegálně na něj vstoupily, nebo se např. dopustily takového jednání, pro které je nutno jejich pobyt na území České republiky ukončit.⁵⁴

Prvosledové hlídky složené z policistů pracujících na OCP jsou využívány např. k eskortám nebezpečných cizinců, kteří mají být vyhoštěni, k eskortám osob, které jsou do ČR deportovány z jiného státu.

Výcvik těchto hlídek je totožný s výcvikem policistů z OHS Prahy I. – IV.

53 PROVÁDĚCÍ PLÁN SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY PŘÍSLUŠNÍKŮ KRAJSKÉHO ŘEDITELSTVÍ POLICIE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY A OBVODNÍCH ŘEDITELSTVÍ POLICIE PRAHA I – IV: Příloha č. 2 k RŘ KŘP-A č. 106/2022. In: RŘ KŘP-A č. 106/2022. 2023.

54 Zákon č. 273/2008 Sb. O Policii České republiky

3.1.3 3. Výcviková skupina

Policisté zařazení v této skupině provádějí služební přípravu v optimálním rozsahu 8 pracovních dnů, resp. 60 hodin. Ostré střelby ze služební pistole provádějí minimálně 4x za rok v doporučeném objemu 200 vystřelených nábojů na jednoho policistu. Nácvik taktických dovedností a profesní manipulace se zbraní provádějí minimálně 4x za rok. Kondiční přípravu mohou provádět v rámci časové dotace pro zajištění výcviku.⁵⁵

V této výcvikové skupině již není kladen takový důraz na výkonnost policistů v přímém výkonu služby a dovednosti spojené s použitím donucovací prostředků, protože jejich práce spočívá převážně ve vyšetřování, prověřování, pátrání a odhalování nejrůznějších trestných činů a přestupků. Tudíž k zákrokům proti pachatelům se dostávají jen zřídka a k jejich zadržení si vyžádají součinnost policistů z první, nebo druhé výcvikové skupiny.

Výcvik probíhá stejně jako u všech jiných skupin v rámci služební přípravy, kde je časová dotace taková, aby se zachoval všeobecný přehled o nových metodách v rámci donucovacích prostředků zopakovaly se pákové techniky a taktické postupy k provedení kvalitního zákroku a prohloubily se znalosti v poskytování první pomoci.

Dle výše uvedeného lze soudit, že výcvik pákových technik u této výcvikové skupiny probíhá jen ve velmi omezené míře a prostor pro učení nových technik zde není.

3.1.4 4. Výcviková skupina

Policisté zařazení v této skupině jsou ve vedoucích pozicích, kdy jejich náplní práce je především řízení, organizace, plánování a zajišťování chodu oddělení.

⁵⁵ ZÁVAZNÝ POKYN policejního prezidenta: o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky [PDF]. 04/2009. Praha, 2009.

K tomu jsou uzpůsobeny i výcviky, které jsou vytvářeny proto, aby policisté splnily střelecké prověrky, zopakovali bezpečnou manipulaci se zbraní, taktické postupy a zdravotnědu.

Časová dotace pro výcvik a zlepšení v použití donucovacích prostředků je zde minimální, tzn. že pákové techniky v této skupině nejsou užity ve výcviku prakticky vůbec.

3.2 Profesioní sebeobrana

Problematiku profesioní sebeobrony a bojových umění v kontextu k Policii České republiky můžeme nazvat jako soubor technik z různých bojových umění, ze kterých byly postupem času policií převzaty ty nejefektivnější metody, které se nejvíce hodí pro výkon služby a jsou užívány s důrazem na systematický výcvik, metodologii a aplikaci teoretických principů.

Soubor technik je možno charakterizovat jako technické prvky umožňující příslušníkům ozbrojených sborů a složek v rámci jejich zákonného zmocnění provádět donucení k určitým úkonům, které osoba, proti níž směřují není ochotna dobrovolně splnit, ale zajištění vlastní bezpečnosti či bezpečnosti ostatních osob, nebo udržení veřejného klidu a pořádku toto splnění vyžaduje.⁵⁶

Profesioní sebeobrana ve výcviku policie není pouze o tréninku užití donucovacích prostředků, ale je to komplexní disciplína, která integruje poznatky z bojových umění. Výcvik v bojových uměních, jako jsou judo, aikido, krav maga, brazilské jiu-jitsu, smíšené bojové umění (MMA), je založen na aplikaci biomechanických pohybů, pákových efektů a efektivního využití síly s cílem získat kontrolu nad protivníkem bez zbytečného násilí s co nejmenším vynaložením úsilí. Tento přístup je v souladu s moderními policejními strategiemi, které preferují deeskalaci a minimální použití síly. Je podpořen literaturou z oblasti taktického tréninku a bojových umění.

⁵⁶ NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str.133

Policisté jsou pravidelně podrobováni hodnocení a různým školením, kurzům, seminářům, intenzivně metodickým zaměstnáním a výcvikům, což zajišťuje, že jejich dovednosti zůstávají aktuální a v souladu s nejlepšími praktikami a etickými a právními normami. Součástí tohoto procesu je analýza po provedených zákrocích, která umožňuje policistům a jejich instruktorům vyhodnotit účinnost použitých technik a strategií a identifikovat oblasti pro další vývoj, zlepšení, nebo částečnou změnu výcviku. Ta proběhla např. s událostmi spojenými s poziční asfyxií.

Vyhodnocování výsledků v této oblasti přispívá k rozvoji inovativních tréninkových metod a strategií profesní sebeobranu, které jsou adaptivní vůči měnícím se podmínkám a výzvám, které obnáší policejní práce. Policie české republiky využívá v rámci svého výcviku techniky bojových umění, které jsou speciálně upraveny a integrovány do výcviků sebeobranu a taktické přípravy v přímém výkonu služby a také již na základní odborné přípravě.

Mezi tyto bojové systémy patří zejména Judo, Aikido, Krav Maga a Brazílské jiu-jitsu, MMA, Box a každý z nich přináší unikátní soubor technik, které jsou efektivní v různých zákrocích, nebo modelových situacích při výcviku.

Zařazení těchto bojových umění do výcviku české policie odráží moderní přístup k policejním taktikám přebíraných od zahraničních policejních složek a také ze všech dostupných bojových umění, ve kterých je důraz na sebeobranu a minimální použití síly klíčový. Výcviky těchto bojových umění jsou průběžně aktualizovány a opakovány, aby zahrnovaly nejnovější taktické poznatky a technologie.

Policisté jsou také vedeni k tomu, aby rozuměli právním aspektům při používání síly a jsou při výcviku připravováni, aby byli vybaveni schopnostmi a dovednostmi potřebnými k rychlému rozhodování v kritických situacích. Výsledek je, že česká policie je schopna efektivně reagovat na širokou škálu hrozeb a situací, zatímco zároveň zůstává zavázána k ochraně lidských práv a svobod dle Ústavy České republiky a udržení veřejného pořádku, přičemž se snaží dosáhnout maximální důvěry společnosti, se kterou se snaží spolupracovat na co nejlepší úrovni.

4 Donucovací prostředky

Definice donucovacího prostředku říká, že jeho účelem „je přímo působit na tělesnou integritu fyzických osob nebo působit na psychiku hrozbou jejich použití.“⁵⁷

Mohou být také chápány jako nástroje represivní povahy sloužící k prosazení právních povinností, které dotčená osoba neplní a odmítá s policií spolupracovat.

Donucovací prostředky a zbraň jsou věcné (většinou technické) prostředky nebo fyzické úkony, jejichž účelem je přímo působit na tělesnou integritu fyzických osob nebo působit na psychiku (resp. na její rozhodovací, volní složku) hrozbou jejich použití za podmínek stanovených zákonem s cílem přimět osobu ke splnění její právní povinnosti. Jde o přímé donucení, jehož pojmovým znakem je použití fyzické síly (popř. hrozby jeho použití).⁵⁸

V zákoně číslo 273/2008 Sb. o Policii České republiky v §52 jsou donucovací prostředky vyjmenované takto:

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b) slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- c) obušek a jiný úderný prostředek,
- d) vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,
- e) vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle § 56 odst. 5,
- f) zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,
- g) vytlačování vozidlem,
- h) vytlačování štítem,
- i) vytlačování koněm,
- j) služební pes,

57 VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář. 2. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-543-5 Str. 201-241

58 VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář. Beckovy texty zákonů s komentářem.* Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-142-0 Str. 198-225

- k) vodní stříkač,
- l) zásahová výbuška,
- m) úder střelnou zbraní,
- n) hrozba namířenou střelnou zbraní,
- o) varovný výstřel,
- p) pouta,
- q) prostředek k zamezení prostorové orientace.⁵⁹

Při volbě donucovacího prostředku policista zvažuje zejména:

- „*okolnosti použití – v jaké situaci má být použit*
- *účel sledovaný zákrokem – čeho chci dosáhnout – důvod dle zákona*
- *míru a povahu hrozícího nebezpečí – hrozí napadení civilní osoby, útěk pachatele, poškození věci,*
- *druh hodnot a míru jejich ohrožení – život, zdraví, majetek*
- *intenzitu a charakter kladeného odporu – pasivní/aktivní odpor, úder rukou zbraň*
- *charakter útočníka a jeho aktuální či potenciální nebezpečnost – agresivní, vliv OPL, v minulosti napadení, má núž“⁶⁰*

Obečná ustanovení:

„Policista je oprávněn použit při zákroku donucovací prostředek a zbraň, k jejichž používání byl vycvičen.“⁶¹

Policie, jako centralizovaný hierarchicky vybudovaný ozbrojený sbor užívá většinou standardizované prostředky, v jejichž používání jsou vyškoleni a pravidelně znovu proškoleni prakticky všichni policisté. Pokud jsou některými součástmi (útvary) používány prostředky jiné, musí být v jejich používání konkrétní

59 Zákon č. 273/2008 Sb. O Policii České republiky

60 Metodická příručka č.1/2017 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky. Praha: Policie ČR, 2017

61 VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-543-5 Str. 201-241

policisté také vycvičení. V případě okolností vylučujících protiprávnost, typicky v nutné obraně či krajní nouzi může policista výjimečně použít i prostředků, v jejichž užívání není vycvičen. Nese však samozřejmě případnou odpovědnost za následky vyplývající z neodborného použití těchto prostředků.⁶²

4.1 Obecné podmínky použití donucovacího prostředku

Policista je oprávněn použít donucovací prostředek k ochraně bezpečnosti své osoby, jiné osoby nebo majetku anebo k ochraně veřejného pořádku.

Před použitím donucovacího prostředku je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků. To neplatí v případě použití prostředku k zabránění odjezdu vozidla. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví osoby a zákrok nesnese odkladu.⁶³

Zákonná výzva a zákonná výzva s výstrahou použitím donucovacích prostředků má mít jasnou a zřetelnou formu, která bude pochopitelná pro každou osobu. Provedena musí být v českém jazyce.

Příklad pro tuto práci můžeme uvést situaci, kdy bude hlídka policie provádět běžnou kontrolu osoby v parku. Pomalým krokem se k hlídce přibližuje opilý člověk s rozbitou skleněnou láhví, který hlídku uráží, hlasitě vykřikuje a je očividné, že vyhledává problémy. Poté co hlídka osobu spatří a ihned zaznívá první zákonná výzva „jménem zákona STŮJTE“. Pachatel nereaguje a pořád se přibližuje k hlídce. Z úst policistů zaznívá druhá zákonná výzva „jménem zákona stůjte, nebo proti vám bude užito donucovacích prostředků. Jelikož ani druhá výzva osobu neodradila, bylo proti ní použito donucovacích prostředků.

62 VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář. Beckovy texty zákonů s komentářem*. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-142-0 Str. 198-225

63 VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář. 2. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-543-5 Str. 201-241

Policista je oprávněn použít donucovací prostředek, který:

- a) umožní dosažení účelu sledovaného zákrokem a
- b) je nezbytný k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž zakročuje.⁶⁴

Třetí odstavec § 53 zákona číslo 273/2008 o Policii České republiky se opírá o zásadu přiměřenosti zákroku a o volbu správného druhu donucovacího prostředku, který bude efektivní, dostatečně účinný k překonání odporu osoby. Policista při použití donucovacího prostředku dbá na to, aby nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.

4.2 Hmaty a chvaty

„Hmaty a chvaty jsou fyzické techniky pocházející z úpolových disciplín (bojová umění, bojové sporty, sebeobrana) a zahrnují zejména úchopy a držení, páky, škrcení, porazy, podmetry, přehozy, tlaky na citlivá místa.“⁶⁵

Lze je také popsat jako specifické techniky používané policisty k zvládnutí a zadržení osob, které se chovají agresivně, kladou odpor při zákroku, nebo se snaží utéct. Jsou to donucovací prostředky, které spadají do kategorie nejmírnějších.

Použití hmatů a chvatů:

- Hmaty a chvaty by měly být používány pouze v nezbytných případech, a to s minimálním použitím síly, pokud je to možné.
- Policisté jsou povinni dbát na bezpečnost osoby i na svoji vlastní bezpečnost.
- Použití hmatů a chvatů by mělo být odůvodněné, zákonné a přiměřené.

64 VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář. 2. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-543-5 Str. 201-241

65 VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář. Beckovy texty zákonů s komentářem.* Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-142-0 Str. 198-225

4.2.1 Hmaty

Hmat je sebeobranný nebo útočný technický prostředek (pohybový prvek), jehož cílem je účelově působit bolest. Patří sem především všechny bolestivé úchopy nebo tlaky na citlivá místa a vitální body na lidském těle.⁶⁶ Úchop může plnit některé biomechanické podmínky nutné k úspěšnému provedení úderu. Pak se úder po úchopu nebo z úchopu může dost lišit od standartně prováděné akce.⁶⁷

„Prakticky jde tedy o cílené atakování (vyhmátnutí) bolestivých míst na lidském těle, jehož konečným efektem je způsobit pronikavou bolest a omezit či ukončit pohybovou aktivitu soupeře (pachatele).“⁶⁸ Hmat lze tedy charakterizovat především jako bolestivé působení na vitální místo lidského těla a to obvykle stiskem či tlakem prstů, jehož cílem je utlumit, nebo zcela zastavit pohybovou aktivitu soupeře a v profesní sebeobraně donucovací technikou (v souladu s právní normou) dosáhnout účelu služebního zákroku. „Při aplikaci jednoho hmatu bez kombinace s dalším bývá používáno pouze jedné ruky, případně paže (při tlaku vyvinutém např. předloktím, loktem apod.). S ohledem na jeho konstrukci je nejjednodušší formou útočeného (obranného) technického prvku.“⁶⁹

66 KŘÍŽ, M. *Informace do kapsy II. (Řešení krizových situací při výkonu služby)*. Praha: Themis, 1999, ISBN 80-85821-83-4 Str. 77

67 NOVÁK, Jindřich. *Sebeobrana MS-1*. Praha: Alogodos, 2014. ISBN 80-853-1726-5. Str. 260

68 NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str.110

69 Tamtéž

4.2.2 Chvaty

Chvat je pohybový technický prvek převzatý z některé úpolové disciplíny (bojového sportu-juda, zápasu apod.), jehož cílem je dostat protivníka do takové polohy, ve které obvykle prohrává. „*Cílem chvatu nebývá působit bolest, ale blokovat (znehynit) soupeře.*“⁷⁰ Ve skutečném boji je však i zde aplikovaně vyvolání bolesti účelově využíváno. Chvaty již obvykle zahrnují kombinace rozličných technik (jsou jejich souborem). Jde především o páčení a techniky úderové a porazové školy komplexně, které od svého zahájení opět směřují k donucovacímu úkonu, tj. ve sportovním klání k vítězství nad soupeřem přivedením jej do stavu bezmoci a v profesní přípravě (příslušníků ozbrojených sborů a složek) ke splnění požadovaného služebního zákroku a zajištění vlastní bezpečnosti, pachatele a osob nacházejících se v blízkosti místa zákroku. Součástí chvatů mohou být bolestivá uchopení, nebo podpurné hmaty cílené proti vitálním místům lidského těla. Chvat je tedy ve srovnání s hmatem konstrukčně složitější pohybovou technikou, mnohdy i kombinovanou.⁷¹

4.2.3 Úpolové disciplíny

Úpolové disciplíny se v bojových uměních zaměřují na techniky chytání, hodů, páčení a kontrolu soupeře na zemi nebo ve stoje pomocí tzv. zámků. Mezi nejznámější patří následující – Judo, Brazílské Jiu-Jitsu (BJJ), Zápas: Existuje ve dvou hlavních formách – volný styl a řecko-římský, Sambo, Aikido, MMA.

Z těchto pár základních a mnoha dalších se vybírají ty nejefektivnější techniky pro výkon služby policistů. Praxí, účinností a zkoušením se stávají součástí profesní sebeobraný.

Páčení – je uvedení pohyblivých skloubených částí lidského těla do nepřiměřené polohy, tj. až na hranici běžné pohyblivosti, nebo až těsně za tuto mez. Bolest způsobená páčením vede opět k omezení či ukončení pohybových aktivit soupeře a v profesní sebeobraně k jeho donucení plnit příkazy a pokyny zasahujících

70 NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str.111

71 Tamtéž.

policistů (vyvedení, odvedení, zrušení pasivního odporu, donucení k nastoupení či vystoupení do vozidla, znehybnění s prohlídkou osoby a také k přiložením služebních pout apod.).⁷²

Páčení lze rozdělit do 4 bodů, které jsou dle vlastních zkušeností důležité pro kvalitní provedení:

1. Úchop: Páčení začíná tím, že praktikant získá pevný úchop na končetině soupeře. Tímto bodem může být ruka, zápěstí, loket, koleno nebo kotník.
2. Páka a bod otáčení: Princip páky je základním kamenem efektivního páčení. Praktikant používá své tělo nebo části těla jako páku, zatímco zároveň stanovuje bod otáčení, obvykle blízko kloubu, který se snaží ovlivnit. Tímto způsobem se malé množství síly může zvětšit a efektivně se aplikovat na kloub soupeře.
3. Aplikace síly: Síla se aplikuje směrem, který je proti přirozenému rozsahu pohybu kloubu. Například, pokud se aplikuje páčení na loket, síla se bude snažit ohnout loket opačným směrem, než je jeho přirozený směr ohýbání.
4. Kontrola a vedení soupeře: Efektivní provedení pákové techniky nejen, že způsobuje bolest, ale také umožňuje praktikantovi řídit a kontrolovat pohyb soupeře. Tím se otevírají další možnosti pro útoky, obranu nebo přechod do dalších technik, jako jsou např. odváděcí techniky.

Je důležité si uvědomit, že ačkoli páčení končetin může být velmi efektivní, vyžaduje to rozsáhlý trénink a pochopení lidské anatomie a mechanismu fungování kloubních spojení k tomu, aby se tyto techniky prováděly správně a bezpečně.

Bolestivá uchopení – jsou v podstatně hmaty a stisky bolestivých míst lidského těla. Tlak může mít různé formy. Od pomalého přiložení až po rychlé, které je vlastně již úderem, nebo kopem. Rozdílnost forem tlaku je dána především

⁷² NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str. 111

rychlostí působení. Rozhodující je rovněž plocha, kterou je tlak veden (např. špičky prstů, pěst, podrážka boty apod.).⁷³

Principem bolestivého uchopení je aplikace tlaku, rotace na klouby (jako jsou zápěstí, lokty, ramena, kolena, kotníky), svaly nebo specifické body na těle. Cílem je vyvolat dostatečnou bolest, která omezuje schopnost útočníka pokračovat v útoku, nebo ho nutí vzdát se.

Bolestivé uchopení může být využíváno jako obranná technika proti útočníkovi, avšak je klíčové, aby bylo provedeno s ohledem na možná rizika a zranění. Pochopení biomechaniky těla a znalost limitů, jak daleko lze klouby a svaly bezpečně natahovat, jsou nezbytné.

V přímém výkonu služby je důležité používat bolestivé uchopení jako prostředek k zastavení útoku, a nikoli jako formu trestu, nebo nadměrného, nepřiměřeného násilí. Při tréninku v profesní sebeobraně je kladen důraz na kontrolu síly a přesnost aplikace techniky, aby se minimalizovalo riziko zranění u všech aktérů.

Zámky na zápěstí, paže a rameno – V bojových uměních se zámky na zápěstí, loket a rameno používají k ovládnutí a podrobení soupeře. *„Mohou být použity k hyperflexi kloubu – to může způsobit silnou bolest a znehybnit soupeře, ke zraněním vazů, šlach anebo ke zlomení kloubu, nebo donucení soupeře ke vzdání se působením bolesti a ze strachu, aby se vyhnul zranění.“*⁷⁴

*„V armádních systémech se zámky používají především k zadržení osoby a omezení jejího pohybu, což může být nutné při provozování povinností pořádkových služeb.“*⁷⁵

Stejně jako zámky zápěstí i zámky paže a ramene můžeme použít k tomu, abychom nad protivníkem získali kontrolu, původně však byly vynalezeny jako způsob zmrzačení nepřátelských vojáků tím, že jim zlámeme končetiny.⁷⁶

73 NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8, str. 111

74 DOUGHERTY, Martin J. *Sebeobrana: boj beze zbraně: rady pro boj zblízka od elitních jednotek: příručka SAS a ozbrojených sil*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4676-0, str.181

75 Tamtéž.

76 Tamtéž.

4.3 Úder a kop

Jsou zásahy s velkou kinetickou energií. Není tedy rozhodující, působí-li útočník na tělo protivníka tlakem trvajícím několik sekund, či pouze desetinu (setinu) sekundy. Údery a kopy jsou nejrychlejšími a nejefektivnějšími zásahy jimiž lze narušit stabilitu útočníka, ochromit jej, nebo případně zastavit v útoku, a tak jej dostat do situace, kdy není schopen ve vlastním útoku pokračovat ani se aktivně bránit. Pak je možno snadněji nasadit páku, např. ke znehybnění, odvedení, k přiložení služebních pout, nebo odtržení od předmětu.

Údery a kopy se v profesní sebeobraně používají i jako tzv. navoňovací údery a kopy pro zjednodušené použití hmatů a chvatů, kdy je navoňovacím úderem osoba zaskočena působením aktuální bolesti a uvolní např. sevření rukou. V ten moment je pro zasahujícího policistu nejideálnější doba pro správné a efektivní přiložení páky a následně služebních pout.

4.4 Slzotvorný prostředek

Kromě úderů a kopů, u kterých je větší riziko zranění pachatele při jejich použití, bývá velmi hodnotným pomocníkem policistů slzotvorný prostředek. Tento lze užít ve smyslu ustanovení §52 písm. b) zákona číslo 273/2008Sb. O Policii České republiky.⁷⁷ Slzotvorný, nebo také pepřový sprej, který je složen obvykle z výtažku „kayenského“ pepře, nebo slzný sprej, který používá slzný plyn. Oba prostředky působí na sliznice, způsobují dušnost a pálení očí, slzení a další požadované efekty. Zároveň při obvyklém použití nehrozí trvalé následky.⁷⁸ Dále se dělí podle trysky na střelu, mlhu a pěnu, dále podle objemu, pojistky s osvětlovací diodou a speciální.⁷⁹

77 Zákon 273/2008 Sb. O Policii České republiky

78 SEBEOBRANNÉ PROSTŘEDKY, DÍL I. - OBRANNÉ SPREJE [online]. [cit. 2024-01-29]. Dostupné z: <https://www.armed.cz/clanky/sebeobranne-prostredky-dil-i-obranne-spreje/>

79 SEBEOBRANNÉ PROSTŘEDKY, DÍL I. - OBRANNÉ SPREJE [online]. [cit. 2024-01-29]. Dostupné z: <https://www.armed.cz/clanky/sebeobranne-prostredky-dil-i-obranne-spreje/>

Jelikož působením látky v oblasti očí zamezuje pachateli ostrému vidění a způsobuje pálení očí je následně nasazování pákových technik jednodušší a po vypláchnutí očí pachatel bez problému, a hlavně bez zranění vidí, jako před zákrokem.

Základními aspekty pro kvalitní a efektivní použití jakéhokoliv donucovacího prostředku by měly být:

- Moment překvapení – tímto aspektem dosáhne zakročující policista nepřipravenosti osoby, proti které zasahuje a vyhne se tak možnosti, kdy osoba může začít klást odpor, nebo s hlídkou dokonce začít bojovat.
- Bezpečná vzdálenost – vzdálenost určená praxí alespoň dvou natažených paží hlídky od osoby dává minimální prostor pro včasnou reakci na zvolení některého z donucovacích prostředků, nebo na použití střelné zbraně.
- Rychlost a přesnost – doplňují moment překvapení, ke kvalitně provedenému zákroku

5 Použití pákových technik proti různým typům osob

Dle zákona číslo 273/2008 Sb. o Policii České republiky a konkrétně podle ustanovení § 58 můžeme osoby rozdělit do několika skupin⁸⁰, kdy toto rozdělení pro potřeby této práce bude rozšířeno o několik dalších možností s využitím pákových technik.

Dle zákona se jedná o skupiny osob:

- Zjevně těhotné ženy
- Osoby zjevně vysokého věku
- Osoby se zjevnou tělesnou vadou, nebo chorobou
- Osoby zjevně mladší 15 let⁸¹

Další rozšíření dle typu osoby, tréninku, možnosti pohyblivosti těla a látky ovlivňující míru bolesti:

- Osoby užívající návykovou látku
- Osoby pod vlivem alkoholu
- Osoby trpící hypermobilitou
- Osoby se zkušeností s bojovými uměními

Hmaty a chaty tedy pákové techniky stejně jako i další donucovací prostředky působí při jejich užití bolest. Na základě působení bolesti je možné osobu, proti níž jsou použity bolestivé podněty zajistit, zadržet, nebo zatknout a docílit tak zdárného dokončení zákroku. *„Základní znalost anatomie lidského těla, a především bolestivých míst a sfér je základním předpokladem pro uplatnění sebeobránných technik vedení střetného boje. Na základě této znalosti je pak možno u protivníka vyvolat různé stupně bolesti.“*⁸²

Pro potřeby této práce jsem popsal působení bolesti využitím pákových technik a určil tak škálu intenzity bolesti, kdy jsem vycházel ze své praxe při provádění zákroků proti nejrozličnějším typům osob.

80 Zákon č. 273/2008 Sb. O Policii České republiky

81 Tamtéž

82 NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str.111

1. Snesitelná bolest (mírná) – působením bolesti není prakticky žádné riziko způsobit zranění, lze ji vydržet po dlouhou dobu (např. přiložená neutažená služební pout, držení ruky pachatele při eskortě).
2. Nepříjemná bolest – minimální riziko zranění, pro trénovaného i netrénovaného jedince snesitelná, u osob se působením bolesti zvyšuje agresivita.
3. Silná bolest – působením pákových technik vzniká minimální riziko zranění, snesitelné pro trénovaného jedince, osobu pod vlivem alkoholu, nebo omamných a psychotropních látek, osoby bez ovlivnění látkou začínají spolupracovat.
4. Krutá bolest – riziko zranění je zde velké, může dojít k poškození kloubu a u slabších jedinců ke zlomeninám, bolest pociťuje každá osoba.
5. Nesnesitelná bolest – zpravidla dochází ke zranění, poškození kloubů šlach a vazů, nebo ke zlomeninám – pro osoby trénované a ovlivněné snesitelnost jen po velmi krátkou dobu.⁸³

83 NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str.112

5.1 Použití proti osobám, které nejsou ovlivněny žádnou látkou

Pro účinné užití pákových technik proti pachateli je nejlepší možnost, že se jedná o člověka, který není pod vlivem žádné omamné a psychotropní látky, není ovlivněn alkoholem, nemá zkušenost s bojovými sporty, a neklade aktivní odpor a dobře reaguje na bolestivé podněty. Toto by byla ideální situace, do které se ale policie dostane jen velmi zřídka.

Jelikož policie zasahuje proti různým skupinám osob, může zde hrát velkou roli například:

- Hmotnost a vzrůst osoby – z vlastní zkušenosti jsem byl jako policista několikrát za svoji kariéru vyslán k vyřešení situace proti osobám většího vzrůstu, vždy se jednalo o muže, kteří nehodlali s hlídkou spolupracovat. Jelikož je z převážné většiny hlídka tvořena dvěma členy, měla by být pravděpodobnost úspěšného zákroku zaručena. Zápasit a vést zákrok jeden na jednoho dle zákona a interních předpisů, tak aby měl všechny aspekty, jako jsou např. přiměřenost je prakticky nemožné. K přihlídnutí, že přes velikost, nebo obezitu osoby se ani nemusí podařit kvalitně nasadit pákovou techniku a přiložit služební pouta.
- Agresivita – je složitý psychologický a behaviorální fenomén charakterizovaný úmyslným jednáním, které má za cíl způsobit škodu nebo nepříjemnosti jinému jedinci. Tento typ chování může být, jak fyzický (například bití nebo napadání), tak psychický (například verbální útoky, pomluvy nebo zastrašování). Vyznačuje se především úmyslnou agresí (útok, napadení), jejímž cílem je poškodit, zničit či ublížit.⁸⁴ Většina agresivních nálad vzniká z neshod v mezilidských vztazích, kdy dochází ke změně chování, a to může přetrvávat, až do příjezdu hlídky, která je na danou událost vyslána. Použití pákové techniky v tomto případě musí mít svoji razanci, rychlost a přesnost.

⁸⁴ Agresivita. Wikisofia [online]. 2013 [cit. 2023-10-28]. Dostupné z: <https://wikisofia.cz/wiki/Agresivita>

5.2 Použití proti osobám pod vlivem omamných a psychotropních látek

Návykové látky můžeme volně rozdělit podle původu na uměle vyrobené (tzv. syntetické) a přírodní; podle legislativy dané země na legální a nelegální; a podle jednotlivých účinků na lidskou psychiku na látky tlumivé, stimulační a halucinogenní.⁸⁵

Syntetické (uměle vyrobené) nebo přírodní drogy mění myšlení, citění, jednání a prožívání okolní reality, a to včetně vnímání sebe sama. Drogy jsou schopné vyvolat závislost a způsobit selhání tělesných orgánů nebo je trvale poškodit.⁸⁶

Tlumivé látky – z názvu vyplívá, že tento druh návykových látek má na osobu tlumivý účinek, zpomalení reakcí a rychle na nich vzniká závislost. K závislosti patří také abstinenční příznaky, které se mohou projevat agresí.⁸⁷ Z toho plyne, že použití pákových technik, které mají působit bolest proti osobě užívající např. marihuanu, hašiš, heroin, hypnotika a další tlumivé látky bude složitější, jelikož taková osoba má působením návykové látky utlumený práh bolesti a je zapotřebí vyvinutí silnějšího tlaku na pákovou techniku. Osoby takto ovlivněné jsou schopny vydržet bolest ve stupních 3–4.

Stimulační látky – Látky mající povzbuzující účinek na lidský organismus. Po aplikování těchto látek se z těla vytrácí pocit únavy, zvyšuje se svalová aktivita a výkonost. Práh bolesti se snižuje prakticky na minimum. Nejčastěji užívanými látkami tohoto druhu jsou kokain, extáze, pervitin, crack a další látky na bázi amfetaminu.⁸⁸ Pro zasahující policisty je vzhledem k výše uvedeným skutečnostem tato skupina zcela jistě nejhorší. Několikanásobně se jim zvyšuje síla, sníží se citlivost bolesti na minimum. Tyto osoby jsou schopny vydržet stupně bolesti 4 až 5 bez jakýchkoliv potíží a pokud osoba neustále klade odpor nezbývá

85 NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL. Národní zdravotnický informační portál [online]. [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/323-navykove-latky-drogy>
86 Tamtéž.

87 NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL. Národní zdravotnický informační portál [online]. [cit. 2023-10-29]. <https://www.nzip.cz/clanek/244-tlumive-latky-zakladni-informace>

88 NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL. Národní zdravotnický informační portál [online]. [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/258-stimulacni-latky-zakladni-informace>

zasahující hlídce už moc dalších možností, jak dokončit zákrok bez toho, aniž by osobě nezpůsobily žádnou újmu na zdraví.

Halucinogenní látky – užívání těchto látek způsobuje bludy, nebo halucinace, které mohou být hmatové, sluchové nebo zrakové. Komunikace s takovou osobou není pro policejní hlídku jednoduchá a musí rozeznat, jestli jsou osoby ovlivněny nějakou látkou, nebo například nějakým způsobem psychicky narušené. Mezi halucinogenní látky patří LSD, halucinogenní houby – známé jako houbičky.⁸⁹ Jelikož tyto osoby mohou trpět bludy a jejich vnímání reality je zkreslené, tak i reakce na bolest bude daleko menší někde na stupni 3–5, tudíž policisté při provádění zákroku jsou nuceni vynaložit větší úsilí při zpacifikování takové osoby.

Lze tedy shrnout že, tlumivé látky zpomalují reakce a snižují citlivost k bolesti, zatímco stimulační látky naopak zvyšují výkonnost organismu. Halucinogenní látky zkreslují vnímání reality, včetně vnímání bolesti. Důležitá ve vnímání bolesti je míra ovlivnění látkou (kolik jaké množství látky osoba užila). Znalost těchto tří kategorií a jejich vlivu na organismus je důležitá pro zasahující policisty, kteří tak mohou lépe zvládat situace s osobami pod vlivem návykových látek a správně aplikovat sílu při používání pákových technik.

5.3 Použití proti osobám pod vlivem alkoholu

Alkohol byl v průběhu historie používán jako forma úlevy od bolesti, i když jeho užívání skýtá spoustu rizik. Historicky, před nástupem moderní medicíny, byl alkohol jednou z mála dostupných látek používaných k tlumení bolesti.

V nižších dávkách zlepšuje náladu a působí povzbudivě, zvyšuje sebevědomí, časté jsou pocity euforie, uvolnění a ztráty zábran. Se zvyšující se dávkou dochází k poruchám koordinace pohybů, snížení soustředění, zhoršenému vnímání prostředí.

89 NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL. Národní zdravotnický informační portál [online]. [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/303-halucinogenni-latky-zakladni-informace>

Osoby pod vlivem alkoholu mohou mít obtíže s kontrolou svých emocí, což může vést k násilnému chování. Přítomnost alkoholu lze sledovat v mnoha násilných incidentech, včetně domácího násilí, nebo potyček na veřejném prostranství.

„Alkohol také zvyšuje pravděpodobnost agresivního jednání, a to zejména v situacích, kdy se člověk cítí ohrožen nebo provokován.“⁹⁰

Jedná se o nejčastěji užívanou látku, která tlumí bolest a zvyšuje agresivitu. Její účinky znesnadňují práci policistům proti osobám ovlivněným alkoholem, neboť jsou schopny vydržet působení bolesti využitím pákových technik při zákroku až k hranici snesitelnosti a možnosti vytvoření zranění tudíž na výše uvedené stupnici ke stupni 3-5.

5.4 Použití proti zjevně těhotným ženám, dětem mladším 15 let, osobám staršího věku a osobám se zjevnou tělesnou vadou, nebo poruchou

Pojem zjevně znamená jasně viditelné, očividné, že se o takovou osobu jedná, přičemž není třeba jiného způsobu zjišťování, zda se o takovou osobu skutečně jedná⁹¹

Jedná se o tzv. kategorii zranitelných osob vůči kterým lze použít pouze donucovacích prostředků vymezených v ustanovení § 52 zákona číslo 273/2008 Sb. O Policii České republiky pod písmeny a), f), i), k), q), p).⁹²

Ustanovení § 58 zákona 273/2008 Sb. O Policii České republiky říká, že policista je povinen použít pouze vyjmenovaných donucovacích prostředků proti výše uvedeným osobám⁹³, ovšem pokud je osobou veden útok na policistu a je ohrožen jeho život a zdraví je policista oprávněn užít i jiných donucovacích prostředků a to takovým způsobem, aby byl splněn účel sledovaného zákrokem. Tzn. zakročující

90 Národní zdravotnický informační portál [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2023 [cit. 04.11.2023]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz>. ISSN 2695-0340

91 Metodická příručka č.1/2017 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky. Praha: Policie ČR, 2017.

92 Zákon č. 273/2008 Sb. O Policii České republiky

93 Tamtéž.

policista je povinen dbát dostatečné přiměřenosti a to natolik, že osobě vedoucí proti němu útok nezpůsobí újmu zjevně nepřiměřenou povaze útoku, který byl na něj veden.

Pákové techniky jsou nevyužitelnějším a nejefektivnějším donucovacím prostředkem právě pro jejich možnost dávkování síly a tím i bolestivých podnětů přesně k povaze a odporu osoby, která se zjevně jeví jako mladší 15 let, těhotná, osoba staršího věku, nebo osoba se zjevnou tělesnou vadou.

5.5 Použití proti osobám trpící hypermobilitou

Jelikož jsou v této práci zmíněny různé aspekty použití pákových technik v přímém výkonu příslušníků bezpečnostního sboru Policie České republiky, nelze opomenout i zdravotní indispozici kterou je hypermobilita. Jedná se o stav, kdy klouby člověka umožňují neobvykle rozsáhlý pohyb.

Nejedná se o běžnou situaci, protože tímto onemocněním trpí přibližně 1 z 10 lidí, kteří vykazují určitou formu hypermobility, což znamená, že jejich klouby se mohou ohýbat za normální rozsah pohybu. Hypermobilita je častější u žen, dětí a u lidí afrokaribského a asijského původu.⁹⁴

Obecně lze tedy konstatovat, že užití páky proti lidem s hypermobilitou znesnadní práci policistů, protože páka, která by měla být účinná na běžného jedince, nemusí v těchto případech vůbec fungovat a působit stupňovanou kontrolovanou bolest.

5.6 Použití proti osobám se zkušeností s bojovými sporty

Kategorie osob, které mají zkušenost s bojovým sportem je při působení aktivního odporu jednou z nejsložitějších a nejnáročnějších verzí pro zasahující policisty v případě, že osoba nehodlá spolupracovat.

94 What Are Hypermobility Syndromes? [online]. [cit. 2024-01-28]. Dostupné z: <https://www.hypermobility.org/what-is-hypermobility>

Zde je nutno brát v potaz, pokud bude policista zasahovat proti takové osobě mohou být znatelné markanty již před samotným zákrokem např. opotřebenění na kloubech prstů poškozených od boxování, karfioly na uších, postoj, v jakém osoba stojí, nebo jak se pohybuje. Jedná se o projevy neverbální komunikace. *„Často se vyskytují spontánně, během situace nepodléhají vědomé kontrole. Jejich sledování pomůže odhadnout aktuální psychický stav útočníka, případně jeho záměry.“*⁹⁵

Tím, že tyto osoby pravidelně, nebo častěji, než většina společnosti trénují bojové sporty, kde se dostávají do fyzického kontaktu se soupeřem vytváří si tím psychickou odolnost v podobě chuti po vítězství, vytrvalosti v boji a odolnost proti bolestivým podnětům, kterými mohou být údery, kopy, škrčení, nebo výdrž při páčení různých částí těla. Odolnost získává nejen mysl ale i tělo, které se častějšími bolestivými podněty otupí a stává se proti bolesti imunnějším.

V případech, kdy je policista nucen užit pákových technik proti takovéto osobě, měl by pečlivě volit kroky jakými bude postupovat a zvážit, jestli budou efektivní. Jakož i nasazení páky má své tréninkové postupy, tak i vyproštění se z takového úchopu lze velmi dobře nacvičit a osoby, které nebudou spolupracovat tyto znalosti zcela jistě využijí.

Na místě je zapotřebí zvážit moment překvapení, silové schopnosti hlídky, zdali je na místo potřeba přivolat posily, nebo možnosti užití veškerých dostupných donucovacích prostředků.

95 PAVELKA, Radim a Jaroslav STICH. *Sebeobrana: nebudte snadnou obětí*. Praha: Ikar, 2015. ISBN 978-80-249-2800-5. Str. 51

6 Pákové techniky a poziční asfyxie

Poziční asfyxie, často spojovaná s policejními zásahy, se týká situace, kdy je jedinci ztíženo dýchání kvůli pozici těla nebo zatížení na těle, které může vést k nedostatečnému přísunu kyslíku a ke kolapsu organismu. Tento termín se stal populární v důsledku několika vysoko profilovaných případů, ve kterých došlo k úmrtí osob během policejního zákroku, přičemž byla použita technika, která vedla k omezení dýchání či oběhu krve.

V USA je jedním z nejznámějších případů úmrtí způsobeného poziční asfyxií George Floyd, který zemřel v květnu 2020 během policejního zákroku.

Od této doby se stala poziční asfyxie jednou z nejprobíranějších a nejzmiňovanějších okolností, na které je si při zákroku policie dát velký pozor, obzvláště, když víme, že se jedná o osobu pod vlivem omamných a psychotropních látek, nebo alkoholu.

V České republice od roku 2012 povinný subjekt neeviduje žádnou mimořádnou událost týkající se úmrtí člověka v časové souvislosti se zákrokem příslušníků Policie České republiky, kdy prokázanou příčinou smrti by byla poziční asfyxie.⁹⁶ Ačkoli se objevili v české historii případy, kdy byli policisté vyšetřováni z podezření nesplnění svých povinností při zákroku spojených s poziční asfyxií a úmrtí člověka.

Pákové techniky jakož to fixační a znehybňující techniky jsou úzce spojeny s držením člověka v poloze pro něj nepřírozené a nepříjemné, může při nich dojít také k silnému rozrušení, k hyperventilaci, dušnosti, ke ztrátě vědomí a celkovému kolapsu organismu. Tyto příznaky mohou dát zasahující hlídce najevo, že s osobou není něco v pořádku a mělo by dojít k okamžitému poskytování první pomoci.

Na to reagoval útvar policejního vzdělávání a služební přípravy úpravou výcviků zdůrazňující kontrolu základních životních funkcí u osob omezených na osobní

96 Policie ČR. Policie ČR [online]. [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pozicni-asfyxie.aspx>

svobodě po celou dobu zákroku. Dále je kladen důraz okamžitou změnou polohy osoby, která leží na břiše a je spoutaná za zády do stabilizované polohy na boku, nebo do polohy v sedě.

Doporučení, co dělat v následných úkonech po spoutání osoby u které mohou vzniknout zdravotní problémy:

- Zajistit bezpečnost pro práci hlídky
- Ihned jakmile to okolnosti dovolí poskytnou první pomoc
- Přetočit osobu do polohy na boku, nebo v sedě
- Ihned jakmile to okolnosti dovolí přivolat RZS, pokud je potřeba
- Přepoutat osobu tak, aby pouta byly před tělem
- Pokud hlídka disponuje poutacím opaskem s pouty tzv. „medvědem“, využívat jeho⁹⁷

7 Vybrané pákové techniky

Pojem páky – jedná se o techniky páčení různých částí těla v kloubech, které se uvádějí do takových poloh, které jsou pro tělo až anatomicky nepřírozené. Páka se nasazuje po směru ohybu kloubu, nebo proti směru přirozeného pohybu končetiny. Z velké části užívané na lokty, zápěstí, ramena a kolena. Další možnost využití páky je rotací (kroucením) např. pro oblast krku a hlavy.

„Podstatou páky je přivedení skloubených pohyblivých částí lidského těla do nepřírozené polohy, tj. na hranici normální pohyblivosti nebo mírně za tuto mez.“⁹⁸

Další efektivní způsob využití páky je přes vloženou překážku např. teleskopický obušek, který bude využit policistou k překonání odporu osoby a může tak být lépe dosaženo požadovaného uklidnění a zpacifikování osoby. Jestliže je páka nasazena rychle a efektivně, požadovaný účinek se znehybněním osoby se dostaví okamžitě.

97 UPVSP. *METODICKÉ DOPORUČENÍ – POZIČNÍ ASFYXIE (neveřejný zdroj)* [pdf].

98 NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str.132

Pokud páku zastavíme na hranici poškození kloubu, způsobíme protivníkovi pouze bolest. Jestliže však v páčení pokračujeme dále, může dojít k distorzi, případě luxaci kloubu, což znamená vážné poranění, někdy i s trvalými následky. Páka zastavená na hranici poškození kloubu slouží pouze k blokování (znehynění) protivníka, případně k odebrání zbraně. Pod vlivem bolesti způsobené pákou je pak možno protivníka donutit k různým služnostem, které není na příkaz ochoten dobrovolně splnit.⁹⁹

Způsob přiložení páky lze rozdělit na:

- „Trojbodové přiložení pákových sil, tzn. že jsou zde použity tři síly na třech místech. Příkladem takovát páky může být prolamování lokte shora. Před a za loketním kloubem budou působit síly směrem nahoru a na loketním kloubu bude působit síla směrem dolů. Tím je nasazena páka na loketní kloub.“¹⁰⁰
- „Dvoubodová přiložení pákových sil, tzn. že jsou zde použity dvě síly na dvou místech. Příkladem mohou být páky nasazované na zápěstí. Ohyb zápěstí směrem nahoru. Jedna síla jde od lokte k zápěstí a druhá síla jde od ohnutého zápěstí proti, tedy od zápěstí směrem k lokti. Právě principu dvoubodového přiložení pákových sil se často používá při odváděcích technikách.“¹⁰¹

Páky lze rozdělit na:

- „Malé (krátké) páky – páka na klouby prstů, páka na zápěstí ruky, na šíji, nebo páku na kotník
- Střední páky – v lokti, v koleně, v rameně
- Dlouhé páky – v kyčli, v paži (v rameně)¹⁰²

Existují jen tři druhy kloubů, které lze na lidském těle páčit:

- „Kulovité (rameno, kyčel, kloub prstu, kterým je prst spojen s rukou)

99 Tamtéž.

100 MATOUŠEK, Jaroslav. *Odváděcí techniky v sebeobraně*. Brno, 2009. Bakalářská práce. MASARYKOVA UNIVERZITA. Vedoucí práce Mgr. Michal Vít.

101 MATOUŠEK, Jaroslav. *Odváděcí techniky v sebeobraně*. Brno, 2009. Bakalářská práce. MASARYKOVA UNIVERZITA. Vedoucí práce Mgr. Michal Vít.

102 NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str. 113

- *Válcovité (loket, rameno, ostatní klouby u prstů)*
- *Ploché (zápěstí)*¹⁰³

Výhody použití pákových technik během donucovacích prostředků:

- hlavní výhodou je možnost neutralizovat hrozbu s minimálním nasazením síly, což je zvláště výhodné pro ty, kteří jsou menší nebo fyzicky méně silní než jejich útočník. Využití síly a hybnosti útočníka proti němu může vyrovnat šance a umožňuje obránci kontrolovat, nebo zneškodnit útočníka aplikací síly na zranitelné oblasti, jako jsou klouby nebo tlakové body. Navíc techniky založené na páce se často zaměřují na dovednost a techniku spíše než na hrubou sílu, což zdůrazňuje důležitost strategie, načasování a výběr správné pozice k provedení. To je činí přístupnými a efektivními pro širokou škálu jedinců, bez ohledu na jejich velikost nebo sílu.
- pokud je páka dobře nasazena proti pachateli, tak se z ní jen těžko dostane
- vzhledem k možnosti aplikaci různé síly je působení v různých stupních bolesti možno pachatele donutit ke spolupráci
- jedná se o jeden z nejméně zranění způsobující donucovacích prostředků
- *„kromě způsobné bolesti současně blokuje protivníka i mechanicky (v pohybu)”*¹⁰⁴

Nevýhody použití pákových technik během donucovacích prostředků:

- jedním z hlavních nedostatků je potřeba značné praxe a dovednosti pro efektivní provedení těchto technik. Bez správného tréninku a pravidelné praxe může být obtížné aplikovat techniky páky úspěšně, obzvláště pod stresem skutečného útoku. Navíc se páka silně spoléhá na přesnost a načasování, malá chyba může techniku učinit neúčinnou a policistu dostat ještě do horší pozici. Dále v situacích, kdy je útočník výrazně větší, pod

103 MILLER, Rory Kane a Lawrence A. KANE. *Přiměřená sebeobrana: ilustrovaný průvodce zapojením svalů v základních kopech, úderech a strzích*. Brno: Mladá fronta, 2018. ISBN 978-80-204-5038-8. Str. 148

104 NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str. 133

vlivem nebo zkušenější v boji, mohou být techniky páky neúčinné a pokus o ně může policistu vystavit riziku protiútoků.

- pro kvalitně nasazenou páku je potřeba delšího tréninku
- nelze páku aplikovat, pokud se hlídka potýká s větší skupinkou agresivních osob (na místě události je potřeba přivolat posilu)
- jedná se o boj na blízko, tudíž se zasahující policista dostane na kontakt s pachatelem
- ve většině případů není možno překonat silový nepoměr
- „po uvolnění nasazené páky je protivník ve většině případů schopen bojovat dále“¹⁰⁵

Níže uvedené pákové techniky jsou popisovány z pohledu použití v praxi, složitosti výcviku a složitosti nasazení páky

7.1 Páky na horní končetiny

Zcela jednoznačně nejvyužívanější pákové techniky. Slouží k fixaci, blokování, znehybnění, nebo k provedení odváděcích technik. Důležitá je při provedení přesnost, moment překvapení, dynamika a využitá síla.

7.1.1 Páka na zápěstí

Zápěstí se skládá z plochého kloubu a principem pohybu je ohnutí zápěstí nahoru nebo dolů a otočit po směru nebo proti směru hodinových ručiček.

Příklady použití: proti opilé ležící nebo sedící osobě, aktivista držící se předmětu, proti osobě, která policistu uchopí za oděv, dále také velmi účinná proti pasivnímu i aktivnímu odporu, jedna z nejvyužívanějších při přivedení osoby do poutací polohy, nebo pro odzbrojení pachatele.

Postup přiložení pákové techniky při chycení oděvu, či vybavení policisty pachatelem může být z pohledu policisty následující. Policista pevně uchopí ruku

¹⁰⁵ NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str. 133

v oblasti zápěstí s cílem ji vykroutit a druhou ruku přiloží na hřbet zápěstí a působí tlakem proti tělu. Pokud je tato technika přiložena přesně, pevně a rychle, lze s její pomocí dostat pachatele až na zem do poutací polohy na břicho za stálého působení bolesti.

Složitost výcviku: poměrně rychle naučitelná technika, kterou lze osobu, na níž je používána dostat do poutací polohy a přiložit služební pouta, využívána v celém průběhu služební přípravy. Jde o jednu z mála pák, kterou lze v poměrně krátkém čase nacvičit. Přitom je velmi účinná a ze všech ostatních nejméně náročná na přesnost v provedení.¹⁰⁶

Složitost nasazení páky: Nasazení páky na zápěstí je komplexní manévr, vyžadující precizní aplikaci biomechanických principů a taktického rozpoznání. Tato technika zahrnuje identifikaci optimální pozice a úchopu pro efektivní manipulaci s protivníkovým zápěstím, strategické využití síly a momentu k dosažení maximálního mechanického pákového efektu, obranné postupy pro minimalizaci rizika protiútoků, znalost mechaniky zápěstí pro bezpečné a účinné použití pákové techniky. Významnou roli hraje praxe a zkušenosti.

7.1.2 Páka na loket

Páka na loket je technika používaná Policií ČR k znehybnění a kontrole osoby, která na hlídku útočí, nebo klade pasivní odpor. Tato technika je považována za méně násilnou, než údery pěstí nebo kopání a může být použita k rychlému a efektivnímu znehybnění osoby. Loket se skládá z válcového tvaru kloubu a princip jeho páčení je na opačnou stranu, než je přirozené přitahování bicepsu. Dalším možností je výkrut do stran.

Příklady použití: Pokud ze stavu pasivního odporu, kdy osoba stojí přejde k útoku natažením paže proti hlídce a je včasné zakročeno zachycením této části těla. Vytažení osoby z davu, z městské hromadné dopravy, velmi využívána při boji v sedě, nebo na zemi.

¹⁰⁶ NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str.133

Boj na zemi je pro zasahující policisty vždy méně příznivý, protože na sobě mají spoustu vybavení a pohyb v něm je náročnější. Pokud se situaci nelze vyhnout je páka nasazená ve třech bodech příznivý pomocník. Ve smíšených bojových uměních nazývaná jako armbar, při kterém policista leží na zádech, stejně jako pachatel. Pachatelova paže je natažená, nohy policisty fixují tělo pachatele, ohyb jeho lokte je v místě policistových třísel při pevné sevření pachatelovy paže. Druhý policista pracuje na druhé ruce pachatele.

Složitost výcviku: Jelikož se jedná o větší část těla, je i způsob nasazení a výcviku složitější. Nutno zvážit velikost osoby, silovou dispozici hlídky, faktory, zda půjde přemoci použitím efektivní pákové techniky, nebo také využít možnosti s přiložením teleskopického obušku.

Složitost nasazení páky: Závisí na síle a odporu osoby, technice a zkušenosti policisty, stresu, prostředí, oblečení. Policisté by měli být řádně vyškoleni a používat páku jen v nezbytných případech. Před nasazením páky se doporučuje deeskalovat situaci a použít navolňovací úder. Pokud si policista není jistý, měl by použít jinou techniku.

7.1.3 Páka na rameno

Pákové techniky používané na ramenní kloub jsou specifické tím, že je rameno tvořeno volným kulovitým kloubem, který ramenu zajišťuje široký rozsah pohybu prakticky do všech směrů. Ramenní kloub lze páčit vykrucováním, zkrucováním, a prolamováním.¹⁰⁷

Příklady použití: Slouží k fixaci a znehybnění agresivní osoby ve stoje, nebo při boji na zemi. Dále slouží jako účinná technika k přesunu nespolupracující osoby z jednoho místa na druhé, nebo do policejního vozidla, jako takzvaná odváděcí technika. Princip spočívá ve vychýlení pachatelovi paže směrem dozadu a nahoru, tím se dostane do nepřírozené polohy v předklonu. Díky tomu jej lze za doprovodu dvou stejnou pákou působících policistů odvést.

107 NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex, 2006. ISBN 80-86795-43-8. Str.142

Policista přistoupí k podezřelému z boku nebo zezadu, aby snížil riziko útoku, zatímco druhý člen odvádí pozornost. Přibližující se policista uchopí pachatele za zápěstí, nebo předloktí, zatímco druhou ruku umístí na loket, nebo horní část paže, čímž získá kontrolu nad paží. Následně aplikuje pákový tlak směrem nahoru nebo dolů na rameno, čímž zafixuje rameno v nepřírozené pozici, vyvolá pocit bolesti a také způsobí omezení schopnosti dalšího pohybu. S pachatelem pod kontrolou může policista přiložit pouta, provést prohlídku, nebo podezřelého přemístit odváděcí technikou.

Složitost výcviku: Výcvik správné techniky zabírá desítky hodin neustálého opakování k tomu, aby byla efektivní. Odváděcí technika je relativně jednoduchá, když je osoba spoutána.

Složitost nasazení páky: Tím, že se jedná o techniku užívanou na kulovitý kloub s širokým rozsahem pohybu, je zapotřebí zvolit takovou intenzitu, aby bylo zamezeno dalšímu pohybu. Při použití by měla být dvoučlenná hlídka sehrána a domluvena na postupu vůči pachateli.

7.2 Páky na dolní kočety

Při aplikaci této techniky v policejní praxi se používají, zejména k fixaci a ke znehybnění dolních končetin. Jedná se o páky na kotníky a kolena, které zamezují v pohybu, nebo vyosení ze stability stojícího pachatele. Dále také v případě, kdy osoba kolem sebe kope a může tak zranit policistu, nebo jinou osobu.

7.2.1 Páka na kotník

Kotník je důležitý kloub, který umožňuje chůzi, běh a udržuje celkovou stabilitu. Spojuje kosti kotníkové, hlezenní a holenní a kost lýtkovou.

Příklady použití: V policejní praxi prakticky nepoužívaná. Jako fixace dolních končetin a efektivní způsob zamezení k pohybu dohromady s pákou na koleno.

Složitost výcviku: Vzhledem k časové dotaci určené k výcviku policistů se na tuto část nepřikládá taková důležitost, jelikož se jedná o část těla, kterou samostatně neohrožuje bezpečnost policistů.

Složitost nasazení páky: Protože se jedná o část těla, na které závisí stabilita postoje, je složitější zde páku nasadit z důvodu možnosti útoku osoby údery pěstí, nebo kopy druhou nohou.

7.2.2 Páka na koleno

Oproti pákové technice používané na kotník je tato technika užívaná velmi často. Zcela jistě pro její efektivitu znehybnění pachatele a zamezení možnosti kladení dalšího odporu při poutání. Dále jako efektivní technika pro vyosení osoby z postoje. Velmi efektivní při použití s teleskopickým obuškem, který vytváří bolestivější podněty.

Příklady použití: Osoba ležící na břiše a kope kolem sebe. Pro vychýlení osoby z postoje. S přiloženou překážkou např. teleskopickým obuškem. Překřížení nohu přes sebe a zatlačení končetin k tělu (přisednutím).

Zasahující hlídka komunikuje s osobou, ta neposlouchá jejich pokynů a je důvod k omezení osobní svobody. První člen hlídky udržuje kontakt, zatímco druhý člen obchází osobu a čeká na vhodný moment. V totožný moment první člen chytá osobu za paži, druhý si kleká kolenem za chodidla osoby své ruce obepne kolem dolních končetin. Ramenem policisty působící tlak zapříčiní vyosení osoby ze stabilní polohy a padá na zem. V moment, kdy je osoba na zemi policista, který držel dolní končetiny překříží jednu přes druhou a přikleknutím je tlačí směrem k tělu osoby a tím zamezuje dalšímu pohybu, což umožňuje přiložení služebních pout.

Složitost výcviku: Výcvik této páky není nijak náročný, největší nebezpečí spočívá v silové dispozici dolních končetin člověka, kterému je nasazována.

Složitost nasazení páky: Jelikož se jedná o velkou tělesnou partii není složitost nijak velká, pomocnou technikou může být překřížení nohou jedna přes druhou a následné pokrčení.

7.3 Páka na krk – hlavu

Velmi nebezpečné při neopatrné aplikaci a nepřiměřené síle.

Příklady použití: Osoba ležící na zemi, která nespolupracuje a drží se svého oděvu, nebo rukou. Vytažení osoby z vozidla s použitím teleskopického obuškem, nebo bez.

Jako strhová technika při zákroky, kdy jeden ze zakročujících policistu přistoupí zezadu k osobě a své dlaně spojí propletením prstů před obličejem osoby pod kořenem nosu a svými lokty se zapře za záda osoby, nebo její ramena. Páčením hlavy směrem dozadu osoba ztrácí stabilitu a kam policista směřuje hlavu, tam jde i tělo pachatele.

Pro možnost násilného vytažení osoby z vozidla použije policista roztažený teleskopický obušek, kdy za přístupu k otevřeným dveřím řidiče mu ho provléká pod bradou osoby a svou levou rukou chytá konec teleskopického obušku a uzavírá pákový okruh, který při nespolupráci osoby přitahuje, tím působí větší bolest a vynucení si uposlechnutí výzev a pokynů policie.

Složitost výcviku: U těchto technik, je nutno brát v potaz možná vážná zranění při použití nepřiměřené síly. Jelikož technika směřuje na hlavu je efektivnější práce ve dvou osobách při rozdělení fixace rukou a hlavy.

Složitost nasazení páky: Je třeba rozpoznat vhodnou situaci pro užití této techniky a správné aplikace.

7.4 Odváděcí páky

Jsou to takové páky, které umožňují zasahující hlídce policie odvést, přemístit, nebo eskortovat osobu z bodu A do bodu B, takovým způsobem, aby byla zabezpečena bezpečnost hlídky, bezpečnost dalších osob např. další možným odporem pachatele. Tyto techniky jsou dále určeny k tomu, aby byla odváděná osoba přemístěna bez újmy na zdraví a nevznikla škoda na majetku. Ze všech výše uvedených technik na horní končetiny a hlavu lze tyto také použít jako odváděcí. Hlavní výhodou je zde možnost dávkování síly při působení odporu.

7.4.1 Odváděcí páky spoutané osoby

Užívané v případech, kdy jsou osobě přiložena služební pouta a osoba nechce spolupracovat.

Příklady použití: proti osobě, která má spoutané ruce před tělem a za zády.

Složitost výcviku: Spojují se zde prvky profesní sebeobrany, které jsou vzhledem k situaci, kdy je boj u konce a osoba má spoutané ruce velmi jednoduše naučitelné.

Složitost nasazení páky: Pákové techniky lze nasadit na zápěstí, loket i rameno. Jelikož je osoba spoutaná, není nasazení složité.

Páka na zápěstí. Pokud má osoba ruce spoutané za zády, zápěstí se ohýbá směrem nahoru, působící bolest donutí osobu k chůzi dopředu. Páka na loket je užitečná s provlečením teleskopického obušku nebo paže, mezi tělo a paži pachatele. Tažení paží osoby od sebe vzniká bolest působením přiložených pout.

Páka na ramena se užije provlečením paže podobně, jako v předchozím příkladu a zaklesnutím dlaně na rameno pachatele. Loket policisty směřuje nahoru, dlaň tlačí dolů. To jej donutí k předklonu a spolupráci, která znamená pohyb určeným směrem.

7.4.2 Odváděcí páky nespoutané osoby

Užívají se v případech, ve kterých policie nemá právní zájem na omezení osobní svobody osoby, ale může to být důležité pro ochranu zdraví a záchranu života. V tomto případě se nejedná ani o použití donucovacích prostředků.

Příklady použití: Vytažení tonoucího, který je v šoku a nespolupracuje, vytažení osob z vozidla, evakuace osob z budovy při mimořádné události.

7.4.3 Páky s použitím teleskopického obušku

Teleskopický obušek neboli teleskop je pro policistu výborným pomocníkem ať už roztažený, nebo stažený. Může se jednat o situace např. kdy je nutné rozbití okna, nebo jiné překážky, jako úderný prostředek proti osobám vedoucích proti policistovi útok a také, jako překážka vložená mezi končetiny při používání

pákových technik, kdy se v tomto případě musí jedná o teleskopický obušek, který je roztažený. Roztažením se získá větší páková síla.

Jako překážka určená pro páčení je teleskopický obušek užitečný zejména pro styčnou plochu dotýkající se těla, nebo končetin osoby a tlak působící v místě bolesti je rozprostřen v řádu centimetrů oproti použitím samostatných končetin, kde se tlak rozprostře a bolest je mírnější.

Užívá se při odváděcích technikách, možno použít také v případech osob aktivně se držících překážek, dále při vytažení osoby z vozidla – pákou použitou na horní končetiny, nebo krk.

Pokud se osoba drží překážky lze teleskopický obušek přiložit z jedné strany předloktí, ruce policisty se překříží, uchytí oba konce teleskopického obušku. Tím by měl vzniknout krut zápěstí za vlivu páky a tlaku do oblasti zápěstí nebo předloktí.

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem se pokusil seznámit s okolnostmi použití pákových technik v přímém výkonu a výcviku příslušníků Policie České republiky. Práce pro mne byla přínosná v poznání a možnostech komunikace se spousty výborných instruktorů napříč různými útvary.

Tito lidé mi jsou velkou inspirací, jak do osobního, tak i do profesního života svým přístupem, ochotou a motivací k vedení ostatních správnou cestou ke zlepšení se ve všech možných odvětvích.

Pointou práce bylo zjistit, jakým způsobem jsou nově nastupující policisté proškoleni v používání pákových technik a jak je tento výcvik provází celou profesní kariérou.

Vzhledem k tomu, že se základní odborná příprava v posledních letech několikrát změnila a od dob, kdy jsem ji absolvoval já a mí kolegové už prošla mnoha inovacemi jsem zjistil, že nyní je rozdělena na dvě části, které jsou zakončeny závěrečnou zkouškou. Výcvik pákových technik je zasazen do struktury výcviku použití donucovacích prostředků, na které je časová dotace 94 hodin v rámci základní a profilační části. Samostatné pákové techniky upřednostňuje každý instruktor podle svého nejlepšího uvážení, tak aby se neodchylovaly od struktury výuky a byly co nejužitečnější pro nově nastupující policisty.

Dále bylo zjištěno, že pořádková policie je rozdělena do čtyřech výcvikových skupin, které se liší svou služební přípravou.

První výcviková skupina má nejvíce prostoru pro celkový výcvik a tedy i výcvik pákových technik. Zákroky jednotek těchto útvarů jsou prováděny ve skupinách policistů, většinou proti jednotlivci a je zde jednak početní převaha, ale také maximálně využít moment překvapení a pákové techniky při zákroku se využívají minimálně.

Druhá výcviková skupina je rozmanitá svým rozsahem působnosti. Tím, že fungují maximálně dvoučlenné, nebo tříčlenné prvosledové hlídky vytrácí se zde efekt momentu překvapení i početní převahy, jelikož zásahy proti osobám jsou očekávanější. Nejlépe jsou v této skupině připravováni policisté z pohotovostní

motorizované jednotky a to tak, že výcvik mají každý čtvrtý den svého pracovního cyklu a je zde více prostoru na výcvik pákových technik, které vzhledem k jejich složitosti nasazení jsou trénovány v nezbytně nutné míře. Oproti tomu výcvik ostatních oddělení se statusem prvosledových hlídek je více než nedostačující, jelikož probíhá osmkrát ročně a policisté jsou určeni ke stejným zásahům, jako policisté z Pohotovostní motorizované jednotky. Tím se vytrácí efektivnost získaných zkušeností a prostor pro výcvik pákových technik, který probíhá ročně v řádu hodin.

Ve třetí a čtvrté výcvikové skupině jsou pákové techniky cvičeny jen minimálně vzhledem ke služebnímu zařazení policistů a časové dotaci pro výcvik.

Dále bylo mým úkolem přiblížit a rozebrat donucovací prostředky hmaty a chvaty a ty donucovací prostředky, které mohou zjednodušit použití pákové techniky.

S ohledem na množství provedených zákroků v mé policejní kariéře jsem popsal použití pákových technik u různých typů osob s přihlédnutím k tomu, jakou bolest vydrží jednotlivé typy osob při policejním zákroku. V návaznosti na to je stručně rozebrána poziční asfyxie, do které mohou dostat osoby, proti kterým jsou použity pákové techniky.

V poslední kapitole jsem se zaměřil na jednotlivé pákové techniky a popsal je z pohledu použití v přímém výkonu služby v několika bodech. To jsem učinil vzhledem k vlastním zkušenostem a na základě komunikací s instruktory a kolegy, kteří se věnují bojovým sporům a mají zkušenosti s různými pákovými technikami.

Během psaní této bakalářské práce jsem se na základě zjištění o výcviku policistů k použití pákovým technikám dobral k závěru, že celkově jsou policisté, kteří se dostávají do přímého kontaktu s osobami připravování kvalitně, ale největšího zlepšení by se mělo docílit u druhé výcvikové skupiny, aby vzhledem k jejich působení byla zajištěna jejich větší připravenost a tím i možnost adekvátně reagovat na vzniklé situace. Tohoto lze docílit navýšováním početních stavů policistů a instruktorů výcviku, čímž by byl zajištěn dostatečný prostor pro výcvik policistů, kteří slouží, jako prvosledové hlídky a jsou v každodenním kontaktu s osobami, které je mohou ohrožovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

1. Aleš Blahut, Jiří Chrobák. 2019. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů – Praktický komentář*. místo neznámé: Wolters Kluwer (ČR), 2019. 978-80-7598-539-2.
2. CANDIGLIOTA, Zuzana, „a kol.“ *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích*. Brno: Liga lidských práv, 2010. Manuály. ISBN 978-80-87414-01-9.
3. Dougherty, Martin J. 2013. *Sebeobrana: boj beze zbraně: rady pro boj zblízka od elitních jednotek: příručka SAS a ozbrojených sil*. Praha: Grada, 2013. 978-80-247-4676-0.
4. Gracie, Renzo a kol. 2001. *Brasílské jiu-Jitsu: Teorie a technika*. místo neznámé: Invisible Cities Press, 2001. 978-1931229081.
5. Havel, Zdeněk a Hnízdil, Jan. 2009. *Rozvoj a diagnostika silových schopností*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2009. 978-80-7414-189-8.
6. JUDr. Náchodský, Zdeněk. 2006. *Nebojte se bránit*. Praha: ARMEX PUBLISHING s.r.o., 2006. 80-86795-43-8.
7. Kolektiv, Autorů. 1999. *Informace do kapsy. 2, - Řešení krizových situací při výkonu služby*. Praha: Themis, 1999. 80-85821-83-4.
8. Konečný, Alois. 2000. *Slovník sebeobrany JI-JITSU*. Praha: Votobia, 2000. 80-7198-446-9.
9. Link, Norman a Chou, Lily. 2016. *Bojová umění – anatomie*. Brno: Cpress, 2016. 978-80-264-1147-5.
10. Madsen, Tom. 2016. *Krav Maga Survival*. Praha: Naše vojsko, 2016. 978-80-206-1605-0.
11. MATOUŠEK, Jaroslav. *Odváděcí techniky v sebeobraně*. Brno, 2009. Bakalářská práce. MASARYKOVA UNIVERZITA. Vedoucí práce Mgr. Michal Vít.

12. Miller, Rory Kane a Kane, Lawrence A. 20108. *Přiměřená sebeobrana*. Praha: Mladá fronta, 20108. 978-80-204-5038-8.
13. Miller, Rory Kane. 2017. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017. 978-80-204-4401-1.
14. Novák, Jindřich. 2014. *Sebeobrana MS-1*. Praha: autor neznámý, 2014. 80-85317-26-5.
15. Pavelka, Radim a Reinders, André. 2015. *Kondiční trénink pro bojové sporty*. Praha: Grada Publishing, 2015. 978-80-247-5416-1.
16. Pavelka, Radim, Stich, Jaroslav a Novák, Jindřich. 2015. *Sebeobrana*. Praha: Ikar, 2015. 978-80-249-2800-5.
17. Policie České republiky 2017. *POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY*. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. 978-80-270-0664-9.
18. Reguli, Zdenko. 2002. *AIKIDO Průvodce pro žáky i učitele*. BRATISLAVA: CAD PRESS, 2002. 978-80-88969-91-4.
19. Rödel, Bodo. 2006. *Aikido*. České Budějovice: Kopp, 2006. 80-7232-292-3.
20. Rýč, Bedřich a Petrů, Veronika. 2008. *Sebeobrana na ulici*. Praha: Grada, 2008. 978-80-247-2440-9.

Zákonná a metodická úprava

21. Metodická příručka č.1/2017 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky. Praha: Policie ČR, 2017.
22. Ministerstvo, Vnitra. *PROVÁDĚCÍ PLÁN SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE. Příloha č.2 k RŘ KŘP-A č. 106/2022*. Praha: autor neznámý.
23. *POKYN POLICEJNÍHO PREZIDENTA o profesním vzdělávání č. 316/2017*. Praha: Policie ČR, 2017

24. Škoda Jindřich, Vavera František, Šmerda Radek. 2013. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Česnek s.r.o., 2013. 978-80-7380-447-3.
25. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení*. Praha: Ministerstvo Vnitra České republiky, 2016.
26. UPVSP. *METODICKÉ DOPORUČENÍ – POZIČNÍ ASFYXIE* (neveřejný zdroj) [pdf].
27. VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-543-5.
28. VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Beckovy texty zákonů s komentářem. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-142-0.
29. *VZDĚLÁVACÍ PROGRAM Základní odborná příprava 2022 - základní část. přípravy, útvar policejního vzdělávání a služební přípravy*. 2022. Praha: autor neznámý, 2022.
30. Zákon č. 273/2008 Sb. O Policii České republiky
31. Zákon č. 361/2003 Sb. O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
32. *ZÁVAZNÝ POKYN POLICEJNÍHO PREZIDENTA o plnění úkolu služby pořádkové a služby železniční policie 110/2008*. Praha: Policie ČR, 2008.
33. *ZÁVAZNÝ POKYN POLICEJNÍHO PREZIDENTA o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky 4/2009*. PRAHA: Policie ČR, 2009.
34. *ZÁVAZNÝ POKYN POLICEJNÍHO PREZIDENTA o školních policejních střediscích 14/2010*. Praha: Policie ČR, 2010.

Elektronické zdroje

35. Armed s.r.o. SEBEOBRANNÉ PROSTŘEDKY, DÍL I. - OBRANNÉ SPREJE. Armed gear for all. [Online] Armed s.r.o.
<https://www.armed.cz/clanky/sebeobranne-prostredky-dil-i-obranne-spreje/>
36. Asphyxiation. Cleveland clinic [Online]
<https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/24725-asphyxiation>.

37. ČR, Policie. Historie policie a četnictva. Policie České republiky. [Online] <https://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>.
38. HYPERMOBILITY SYNDROMES ASSOCIATION. What Are Hypermobility Syndromes. [Online] <https://www.hypermobility.org/what-is-hypermobility>.
39. Národní zdravotnický informační portál. Návykové látky (drogy). [Online] <https://www.nzip.cz/clanek/323-navykovye-latky-drogy>. ISSN 2695-0340.
40. NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL. Národní zdravotnický informační portál [online]. [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/258-stimulacni-latky-zakladni-informace>
41. NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL. Národní zdravotnický informační portál [online]. [cit. 2023-10-29]. <https://www.nzip.cz/clanek/244-tlumive-latky-zakladni-informace>
42. OCHRANNÁ SLUŽBA. Nábor Policie ČR. [Online] <https://nabor.policie.cz/clanek/ochranna-sluzba.aspx>.
43. Policie České republiky – KŘP hlavního města Prahy. Policie ČR. [Online] <https://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=9128&doctype=ART&#ZJ>.
44. Policie České republiky. www.policie.cz. Policie České republiky. [Online] www.policie.cz.
45. POLICIE ČR. POZIČNÍ ASFYXIE. [Online] [Citace: 06. 02 2024.] <https://www.policie.cz/clanek/pozicni-asfyxie.aspx>.
46. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Speciální pořádková jednotka Praha*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/specialni-poradkova-jednotka-praha.aspx>. [cit. 2024-02-23].
47. Útvar pro ochranu prezidenta České republiky. Policie ČR. [Online] Policie ČR. POLICIE ČR. Útvar pro ochranu prezidenta České republiky [online]. 2024 [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-ochranu-prezidenta-ceske-republiky.aspx>.
48. Wikisofia. www.Wikisofia.cz. [Online] <https://wikisofia.cz/wiki/Agresivita>. ISSN: 2336-5897.

Neveřejné elektronické zdroje

49. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Základní odborná příprava* [Online].

Dostupné tak z:

https://upvsportal.pcr.cz/prvni_namestek/odbor_vzdelavani/SitePages/Základní%20odborná%20příprava.aspx

49. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Útvar pro ochranu prezidenta* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z:

<https://uop-portal.pcr.cz/SitePages/domovskastranka.aspx>